

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

Član 1.

U Zakonu o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik RS”, broj 55/13), u članu 2. stav 2. reči: „mora da obezbedi” zamenjuju se rečju: „obezbeđuje”.

Član 2.

Posle člana 2. dodaje se član 2a koji glasi:

„Međupredmetne kompetencije za kraj srednjeg obrazovanja

Član 2a

Međupredmetne kompetencije zasnivaju se na ključnim kompetencijama.

Međupredmetne kompetencije čije ishode je potrebno ostvariti na osnovnom nivou na kraju srednjeg obrazovanja su:

- kompetencije za celoživotno učenje;
- komunikacije;
- rad s podacima i informacijama;
- digitalna kompetencija;
- rešavanje problema;
- saradnja;
- odgovorno učešće u demokratskom društvu;
- odgovoran odnos prema zdravlju;
- odgovoran odnos prema okolini;
- estetička kompetencija;
- preduzimljivost;
- orijentacija ka preduzetništvu.”

Član 3.

U članu 4. stav 1. alineja peta, briše se.

U stavu 2. reč: „posebnim” zamenjuje se rečju: „izuzetnim”.

Stav 7. briše se.

Dosadašnji st. 8–13. postaju st. 7–12.

Član 4.

U članu 5. stav 9. briše se.

Posle stava 8. dodaju se novi stav 9. i stav 10. koji glase:

„Kada se obrazovanje stiče na jeziku nacionalne manjine, stranom jeziku ili dvojezično, učenje srpskog jezika je obavezno.

Obrazovno-vaspitni rad za lice koje koristi znakovni jezik, odnosno posebno pismo ili druga tehnička rešenja, može da se izvodi na znakovnom jeziku i pomoću sredstava tog jezika.”

Član 5.

Naziv člana 6. i član 6. menjaju se i glase:

„Plan i program nastave i učenja**Član 6.**

Plan i program nastave i učenja donosi se u skladu sa utvrđenim principima, ciljevima i standardima postignuća, odnosno standardima kvalifikacije.

Planovi i programi nastave i učenja donose se u skladu sa Zakonom i ovim zakonom.

Plan i program nastave i učenja sadrži i module, gde modul predstavlja skup teorijskih i praktičnih programskih sadržaja i oblika rada funkcionalno i tematski povezanih u okviru jednog ili više predmeta.

Plan i program nastave i učenja trogodišnjeg srednjeg stručnog obrazovanja sadrži 30% opšteg i najmanje 65% stručnog obrazovanja, a plan i program nastave i učenja četvorogodišnjeg stručnog i umetničkog obrazovanja sadrži 40% opšteg i najmanje 55% stručnog, odnosno umetničkog obrazovanja.

Ključne kompetencije i opšte međupredmetne kompetencije se u planu i programu nastave i učenja ostvaruju u svim delovima programa nastave i učenja.

Plan i program nastave i učenja obuhvata izborne programe po nivoima i vrstama obrazovanja.”

Član 6.

U članu 7. naziv člana menja se i glasi:

„Program nastave i učenja verske nastave”.

U stavu 1. reči: „Nastavni program” zamenjuju se rečima: „Program nastave i učenja”.

Član 7.

U članu 9. stav 3. posle tačke 4) dodaje se tačka 4a) koja glasi:

„4a) mere unapređivanja saradnje sa poslodavcima u sektoru kome pripadaju obrazovni profili srednje stručne škole;”.

Tačka 7) menja se i glasi:

„7) program zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, kao i jačanja saradnje među učenicima i roditeljima, zaposlenima i učenicima, roditeljima i zaposlenima;”.

U tački 13) reč: „staratelja” zamenjuje se rečima: „drugog zakonskog zastupnika”.

Član 8.

U članu 10. stav 2. reči: „reprezentativnim sindikatima” zamenjuju se rečju: „poslodavcima”.

U st. 3. i 7. reči: „staratelja” zamenjuju se rečima: „drugog zakonskog zastupnika”.

Stav 4. menja se i glasi:

„Školski program se donosi na osnovu plana i programa nastave i učenja, odnosno programa određenih oblika stručnog obrazovanja, a uzimajući u obzir razvojni plan škole, u skladu sa Zakonom i ovim zakonom.”

Član 9.

U članu 11. stav 1. tač. 3) i 4) menjaju se i glase:

„3) obavezne predmete, izborne programe i module po obrazovnim profilima i razredima;

4) način ostvarivanja principa, ciljeva i ishoda obrazovanja i standarda postignuća, način i postupak ostvarivanja propisanih planova i programa nastave i učenja, programa drugih oblika stručnog obrazovanja i vrste aktivnosti u obrazovno-vaspitnom radu;”.

U tački 8) reč: „posebnim” zamenjuje se rečju: „izuzetnim”.

Tačka 13) menja se i glasi:

„13) programe zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i programe prevencije drugih oblika rizičnog ponašanja i program zaštite od diskriminacije;”.

Posle tačke 18) dodaje se tačka 18a) koja glasi:

„18a) smernice za prilagođavanje i pružanje dodatne podrške;”.

Član 10.

Član 12. menja se i glasi:

„Član 12.

Za učenika i odraslog kome je zbog smetnji u razvoju i invaliditeta, specifičnih teškoća u učenju, socijalne uskraćenosti, rizika od ranog napuštanja školovanja i drugih razloga potrebna dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju, škola obezbeđuje otklanjanje fizičkih i komunikacijskih prepreka i zavisno od potreba, donosi i individualni obrazovni plan, u skladu sa Zakonom.

Cilj dodatne podrške u obrazovanju i vaspitanju jeste postizanje optimalnog uključivanja učenika i odraslih u redovan obrazovno-vaspitni rad, osamostaljivanje u vršnjačkom kolektivu i njegovo napredovanje u obrazovanju i priprema za svet rada.

Učenik i odrasli iz stava 1. treba da ispunjava zdravstvene uslove koji odgovaraju zahtevima zanimanja.

Za ostvarivanje dodatne podrške u obrazovanju i vaspitanju, direktor, nastavnik, stručni saradnik, vaspitač, pedagoški i andragoški asistent i roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik, može da dobije posebnu stručnu pomoć u pogledu sprovođenja inkluzivnog obrazovanja i vaspitanja.

Radi ostvarivanja dodatne podrške u obrazovanju i vaspitanju, škola ostvaruje saradnju sa organima jedinice lokalne samouprave, organizacijama, ustanovama i udruženjima.

Posebnu stručnu pomoć iz stava 4. ovog člana mogu da pružaju lica kompetentna u oblasti inkluzivnog obrazovanja i vaspitanja i škole koje su svojim aktivnostima postale primeri dobre prakse u sprovođenju inkluzivnog obrazovanja i vaspitanja.

Liste lica i škola iz stava 6. ovog člana utvrđuje ministar.

Bliže uslove za utvrđivanje lista iz stava 7. ovog člana, propisuje ministar.

Liste iz stava 7. ovog člana objavljuju se na zvaničnoj internet strani Ministarstva.”

Član 11.

Član 13. menja se i glasi:

„Član 13.

Program kulturnih aktivnosti škole obuhvata: proslave dana škole, početka i završetka školske godine, proslave školskih i državnih praznika, priredbe, predstave, izložbe, koncerte, sportska takmičenja, naučno-istraživačke aktivnosti, i druge aktivnosti koje doprinose proširenju uticaja škole na vaspitanje učenika i kulturni razvoj školskog okruženja, kao i zajedničke kulturne aktivnosti sa relevantnim pojedincima, ustanovama i organizacijama radi obogaćivanja kulturnog života.”

Član 12.

Član 14. menja se i glasi:

„Član 14.

Radi jačanja obrazovno-vaspitne delatnosti škole, podsticanja individualnih sklonosti i interesovanja i pravilnog korišćenja slobodnog vremena, škola je dužna da realizuje slobodne aktivnosti, koje se sprovode kroz rad u sekcijama i vannastavnim aktivnostima.”

Član 13.

U članu 15. stav 3. menja se i glasi:

„Škola pomaže učenicima i roditeljima u istraživanju mogućnosti za dalje učenje i zapošljavanje, odnosno identifikovanje, izbor i korišćenje brojnih informacija o profesijama, karijeri, daljem učenju i obrazovanju i formiranje sopstvenog stava o tome.”

Član 14.

U članu 17. stav 2. reč: „starateljima” zamenjuje se rečima: „drugim zakonskim zastupnicima”.

Član 15.

Član 20. menja se i glasi:

„Član 20.

Škola podstiče i neguje partnerski odnos sa roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima učenika, zasnovan na principima međusobnog razumevanja, poštovanja i poverenja.

Programom saradnje sa porodicom škola definiše oblasti, sadržaj i oblike saradnje sa roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima učenika, koji obuhvataju detaljno informisanje i savetovanje roditelja, uključivanje roditelja u aktivnosti škole, konsultovanje u donošenju odluka oko bezbednosnih, nastavnih, vannastavnih, organizacionih i finansijskih pitanja i to radi unapređivanja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, kao i obezbeđivanja sveobuhvatnosti i trajnosti obrazovno-vaspitnih uticaja.

Program iz stava 2. ovog člana obuhvata i načine saradnje sa opštinski savetom roditelja.

Radi praćenja uspešnosti programa, škola može da na kraju svakog polugodišta organizuje anketiranje roditelja u pogledu njihovog zadovoljstva programom i u pogledu njihovih sugestija za naredno polugodište. Anketiranje se obavlja anonimno kako bi bilo objektivno.

Mišljenje roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika, dobijeno kao rezultat anketiranja, uzima se u obzir u postupku vrednovanja kvaliteta rada škole.”

Član 16.

Naziv člana 21. i član 21. menjaju se i glase:

„Program ekskurzija

Član 21.

Škola planira izvođenje ekskurzija, na način i pod uslovima utvrđenim planom i programom nastave i učenja.

Program ekskurzija sastavni je deo školskog programa i godišnjeg plana rada škole.

Prilikom izvođenja ekskurzije naročito se mora voditi računa o svim vidovima zaštite i bezbednosti učenika.”

Član 17.

Posle člana 21. dodaje se član 21a koji glasi:

„Program studijske posete

Član 21a

Nastavnik može u toku školske godine da deo nastave provede u odgovarajućoj srednjoj školi u inostranstvu, a na osnovu međunarodnog ugovora o razmeni i mobilnosti.”

Član 18.

Naziv člana 24. i član 24. menjaju se i glase:

„4. Model ustanova

Član 24.

Ustanova može da stekne status model ustanove.

Model ustanova je ustanova koja ostvaruje izuzetne rezultate u obrazovnom i vaspitnom radu, naročito doprinosi unapređivanju obrazovne i vaspitne prakse u skladu sa opštim principima i ciljevima obrazovanja i vaspitanja.

Odluku o dodeli statusa model ustanove donosi ministar.

Bliže uslove za sticanje statusa model ustanove i prestanka važenja statusa, propisuje ministar.”

Član 19.

Član 25. menja se i glasi:

„Član 25.

Obrazovno-vaspitni rad obuhvata nastavne i vannastavne aktivnosti škole kojima se ostvaruje školski program i postižu propisani ciljevi, ishodi, standardi postignuća i kompetencije, u skladu sa Zakonom i ovim zakonom.”

Član 20.

U članu 26. st. 1. i 3. reči: „nastavnim” brišu se, a posle reči: „programom” dodaju se reči: „nastave i učenja”.

Posle stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„Učenik obavezno bira sa liste izbornih programa versku nastavu ili građansko vaspitanje.”

Dosadašnji st. 4. i 5. postaju st. 5. i 6.

Član 21.

Posle člana 26. dodaje se član 26a koji glasi:

„Dualno obrazovanje

Član 26a

Dualno obrazovanje je model realizacije u sistemu srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja u kome se kroz teorijsku nastavu i vežbe u školi i učenje kroz rad kod poslodavca, stiču, usavršavaju i izgrađuju znanja, veštine, sposobnosti i stavovi u skladu sa standardom kvalifikacije i planom i programom nastave i učenja.

Ministarstvo u konkursu za upis učenika u srednju školu informiše učenike i roditelje o školama i obrazovnim profilima koje ostvaruju obrazovanje po dualnom modelu.”

Član 22.

Član 27. menja se i glasi:

„Član 27.

Nastava na daljinu ostvaruje se na obrazloženi zahtev roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika, za svaku školsku godinu.

O nastavi na daljinu škola odlučuje na osnovu kadrovskih, prostornih i materijalno-tehničkih uslova potrebnih za ovaj vid obrazovanja i vaspitanja.

Za organizovanje nastave na daljinu škola podnosi zahtev Ministarstvu za dobijanje saglasnosti za organizovanje nastave na daljinu. Ministar donosi rešenje kojim se daje saglasnost za organizovanje nastave na daljinu.

Škola vodi evidenciju o obrazovanju i vaspitanju učenika koji pohađaju nastavu na daljinu.

Bliže kadrovske i materijalno-tehničke uslove za ostvarivanje nastave na daljinu, način osiguranja kvaliteta i vrednovanja postignuća, način evidentiranja nastave na daljinu, kriterijumi na osnovu kojih se učeniku daje saglasnost za pohađanje nastave na daljinu, kao i druga pitanja vezana za ostvarivanje nastave na daljinu, propisuje ministar.”

Član 23.

Naziv člana 28. i član 28. menjaju se i glase:

„Vreme koje učenik provodi u školi

Član 28.

Vreme koje učenik provodi u školi izraženo je u satima i obuhvata časove obaveznih predmeta i izbornih programa i aktivnosti.

U gimnaziji učenik može da ima do 27 sati obaveznih predmeta i izbornih programa nastave nedeljno, u stručnoj i umetničkoj školi do 28 sati, osim u školi koja ostvaruje programe baletskog obrazovanja, gde učenik može da ima do 34 sata.

Kada je učenik škole iz stava 2. ovog člana pripadnik nacionalne manjine koji stiže obrazovanje na jeziku nacionalne manjine, odnosno dvojezično ili na srpskom jeziku, ima do dva sata nastave nedeljno više.

Učenik može da ima do tri časa izbornih aktivnosti nedeljno.

Čas teorijske nastave i vežbi traje 45 minuta, a praktične nastave 60 minuta.

Nastava može da bude organizovana u blokovima.

U školi za učenike sa smetnjama u razvoju planom i programom nastave i učenja može se propisati kraće trajanje časa.

U nedeljni broj sati iz stava 2. ovog člana ne uračunava se trajanje dopunske i dodatne nastave i časa odeljenskog starešine.”

Član 24.

U članu 29. stav 3. reči: „prilagođenim standardima” zamenjuju se rečima: „prilagođenim i izmenjenim sadržajima i ishodima učenja.”

Član 25.

U članu 30. stav 4. menja se i glasi:

„Uslovi za ostvarivanje praktične nastave i profesionalne prakse utvrđuju se ugovorom.”

Član 26.

U članu 32. stav 1. tačka na kraju rečenice briše se i dodaju se reči: „i preduzetništvu.”

Član 27.

U članu 33. stav 6. menja se i glasi:

„Planom i programom nastave i učenja utvrđuju se uslovi za sticanje specijalističog i majstorskog obrazovanja.”

Član 28.

U članu 34. reč: „staratelja” zamenjuje se rečima: „drugog zakonskog zastupnika”.

Član 29.

Članu 35. menja se i glasi:

„Član 35.

Škola, čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, do 31. decembra, predlaže Ministarstvu, preko školskih uprava, broj i strukturu upisa učenika po područjima rada i obrazovnim profilima za narednu školsku godinu.

Pri određivanju broja učenika škola u saradnji sa predstavnicima organizacije nadležne za poslove zapošljavanja prema sedištu lokalne samouprave, poslodavcima i članovima nadležnih organa za zapošljavanje u jedinici lokalne samouprave, vodi računa o potrebama privrede i mogućnostima daljeg školovanja budućih učenika.

Nadležni organ u jedinici lokalne samouprave za zapošljavanje u saradnji sa školskom upravom, poslodavcima i drugim zainteresovanim stranama učestvuje u izradi opštinskog odnosno gradskog predloga plana upisa učenika u sve srednje škole sa svoje teritorije.

Za škole na teritoriji autonomne pokrajine, nadležni organ autonomne pokrajine utvrđuje broj učenika za upis u školu i dostavlja ga Ministarstvu na saglasnost.

U postupku utvrđivanja broja učenika za upis u školu u kojoj se nastava izvodi na jeziku nacionalne manjine, nacionalni savet nacionalne manjine daje mišljenje.

Ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine ne dostavi mišljenje u roku od 15 dana od prijema zahteva, smatra se da je mišljenje dato.

Ministarstvo donosi odluku o broju učenika za upis u škole iz stava 1. ovog člana do 31. marta.”

Član 30.

U članu 36. st. 4. i 6. reč: „staratelj” u određenom padežu zamenjuju se rečima: „drugi zakonski zastupnik” u odgovarajućem padežu.

Član 31.

Posle člana 36. dodaje se član 36a koji glasi:

„Upis kandidata po posebnim uslovima

Član 36a

Pojedina lica ili grupe lica mogu da se upišu u srednju školu pod povoljnijim uslovima radi postizanja pune ravnopravnosti u sticanju obrazovanja.

Merila i postupak za upis lica iz stava 1. ovog člana, propisuje ministar.”

Član 32.

Član 38. menja se i glasi:

„Član 38.

Redosled kandidata za upis u školu utvrđuje se na osnovu uspeha u prethodnom školovanju koje uključuje i uspeh učenika na završnom ispitu.

Kandidati koji se upisuju u umetničku školu (muzička, baletska i umetnička škola likovne oblasti), odnosno na obrazovni profil u oblasti umetnosti, školu ili odeljenje za učenike sa izuzetnim sposobnostima (filološka gimnazija, matematička gimnazija, gimnazija za sportiste, gimnazija za učenike sa izuzetnim sposobnostima za fiziku, za računarstvo i informatiku), školu u kojoj se deo nastave ostvaruje na stranom jeziku i školu za talentovane učenike, polažu prijemni ispit za proveru izuzetnih sklonosti i sposobnosti.

Kandidat za upis u školu iz stava 2. ovog člana ima pravo da polaže prijemni ispit na jeziku na kojem je završio osnovno obrazovanje i vaspitanje.

Pravo na rangiranje radi upisa u školu iz stava 2. ovog člana stiče kandidat koji je položio prijemni ispit.

Redosled kandidata za upis u školu iz stava 2. ovog člana, sem srednje stručne škole, utvrđuje se na osnovu uspeha na prijemnom ispitu i uspeha u prethodnom školovanju.

Redosled kandidata za upis u srednju stručnu školu u kojoj se deo nastave ostvaruje na stranom jeziku utvrđuje se na osnovu uspeha u prethodnom školovanju.

Učenik koji je završio poslednja dva razreda na stranom jeziku u inostranstvu ili stranoj školi, može upisati školu u kojoj se ostvaruje deo nastave na istom jeziku, bez polaganja prijemnog ispita, ukoliko je broj učenika u odeljenju manji od trideset.

Ukoliko kandidat iz stava 7. ovog člana konkuriše za upis u sve škole osim škole u kojoj se deo nastave ostvaruje na stranom jeziku, iz stava 2. ovog člana, polaže prijemni ispit.

Kandidat koji je završio osnovno obrazovanje i vaspitanje ili jedan od poslednja dva razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja u inostranstvu ili koji je u Republici Srbiji završio stranu školu ili jedan od poslednja dva razreda osnovnog

obrazovanja i vaspitanja u stranoj školi, upisuje se preko broja određenog za upis učenika.

Ukoliko kandidat iz stava 9. ovog člana konkuriše za upis u školu iz stava 2. ovog člana, polaže prijemni ispit.

Merila i postupak za utvrđivanje redosleda kandidata za upis u školu, vrednovanje učešća učenika osmog razreda na takmičenjima i vrste takmičenja čija se mesta vrednuju, sadržinu, vreme, mesto i način polaganja prijemnog ispita i druga pitanja vezana za upis u školu, propisuje ministar."

Član 33.

U članu 39. stav 1. reči: „nastavnim” brišu se, a posle reči: „programom” dodaju se reči: „nastave i učenja”.

Član 34.

U članu 40. posle stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„Izuzetno od stava 1. ovog člana, lice starije od 17 godina koje je prethodne školske godine završilo osnovnu školu u trajanju od osam godina, može u narednoj školskoj godini upisati srednju školu u svojstvu redovnog učenika.”

Dosadašnji stav 3. koji postaje stav 4. menja se i glasi: „Planom i programom nastave i učenja za muzičko, odnosno baletsko obrazovanje i vaspitanje i za obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju može se utvrditi druga starosna granica za upis u školu.”

Član 35.

Član 41. menja se i glasi:

„Član 41.

Svojstvo redovnog, odnosno vanrednog učenika stiče se upisom u školu svake školske godine, pod uslovima utvrđenim Zakonom i ovim zakonom.

Redovan učenik iz stava 1. ovog člana ima pravo da se upiše u odgovarajući razred najkasnije do 31. avgusta, osim ako je započet postupak po zahtevu za zaštitu prava učenika ili vaspitno-disciplinski postupak, kada se vrši upis po okončanju postupka.

Vanredni učenik iz stava 1. ovog člana ima pravo da se upiše u odgovarajući razred u toku školske godine.

Vanredni učenik iz stava 1. ovog člana ne može završiti započeti razred u roku kraćem od godinu dana.

Izuzetno, redovan učenik srednjeg obrazovanja i vaspitanja koji nije položio popravni ispit, može da završi započeti razred u istoj školi naredne školske godine, u svojstvu vanrednog učenika, ponovnim polaganjem nepoloženog ispita, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova koje utvrdi škola. Kada završi razred, vanredan učenik ima pravo da se u istoj školskoj godini upiše u naredni razred, u istom svojstvu.”

Član 36.

U članu 47. posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik učenika iz stava 1. ovog člana dužan je da u roku od osam dana od dana izostanka učenika dostavi lekarsko opravdanje ili drugi relevantni dokument o opravdanosti izostanka.”

Dosadašnji st. 2-4. postaju st. 3-5.

Član 37.

Član 48. menja se i glasi:

„Član 48.

Ocenjivanjem u školi procenjuje se ostvarenost propisanih ishoda i standarda postignuća, a za učenike sa smetnjama u razvoju – izmenjenih ciljeva i ishoda u savladavanju individualnog obrazovnog plana.

Praćenje razvoja, napredovanja i ostvarenosti postignuća učenika u toku školske godine obavlja se formativnim i sumativnim ocenjivanjem.

Formativno ocenjivanje, u smislu ovog zakona, jeste redovno proveravanje postignuća i praćenje vladanja učenika u toku savladavanja školskog programa, i sadrži povratnu informaciju i preporuke za dalje napredovanje i, po pravilu, evidentira se u pedagoškoj dokumentaciji nastavnika.

Sumativno ocenjivanje je vrednovanje postignuća učenika na kraju programske celine ili za klasifikacioni period iz predmeta i vladanja. Ocene dobijene sumativnim ocenjivanjem su, po pravilu, brojčane i unose se u propisanu evidenciju o obrazovno-vaspitnom radu.”

Član 38.

Član 49. menja se i glasi:

„Član 49.

Uspeh učenika ocenjuje se iz predmeta i vladanja.

Ocenjivanje je javno i svaka ocena mora odmah da bude obrazložena učeniku.

Učenik se ocenjuje najmanje četiri puta u polugodištu. Izuzetno, ukoliko je nedeljni fond nastavnog predmeta jedan čas, učenik se ocenjuje najmanje dva puta u polugodištu.

U toku školske godine ocenjivanje je opisno i brojčano i vrši se na osnovu praćenja napredovanja učenika u savlađivanju školskog programa, a na osnovu ishoda i standarda postignuća. Zaključna ocena iz predmeta jeste brojčana i izvodi se na kraju prvog i drugog polugodišta. Učenik sa smetnjama u razvoju kome su tokom obrazovanja prilagođavani ciljevi i ishodi učenja ocenjuje se u skladu sa njima.

Brojčane ocene učenika u pojedinim nastavnim predmetima su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1), a sve ocene su osim ocene nedovoljan (1) prelazne.

Učenik koji na kraju školske godine ima prelazne ocene iz svakog nastavnog predmeta prelazi u naredni razred.

U školama koje ostvaruju alternativni ili međunarodni program učenik se ocenjuje u skladu sa programom koji se ostvaruje.

Uspeh učenika iz izbornih programa verska nastava i građansko vaspitanje ocenjuje se opisno.

Ocena iz izbornih programa, izuzev verske nastave i građanskog vaspitanja, je brojčana i utiče na opšti uspeh učenika.

Ocena iz vladanja tokom godine izražava se opisno i to: primerno, vrlo dobro, dobro, dovoljno i nezadovoljavajuće.

Zaključna ocena iz vladanja izražava se brojčanom ocenom i to: primerno (5), vrlo dobro (4), dobro (3), dovoljno (2) i nezadovoljavajuće (1) i utiče na opšti uspeh učenika.

Vladanje vanrednog učenika ne ocenjuje se.

Zaključnu ocenu na predlog predmetnog nastavnika i ocenu iz vladanja na predlog odeljenjskog starešine utvrđuje odeljenjsko veće.

Način, postupak i kriterijume ocenjivanja uspeha iz pojedinačnih predmeta i vladanja i druga pitanja od značaja za ocenjivanje, propisuje ministar.”

Član 39.

U članu 50. posle stava 2. dodaje se stav 3. koji glasi:

„Učenicima sa invaliditetom se nastava fizičkog vaspitanja prilagođava u skladu sa mogućnostima i vrstom invaliditeta.”

Član 40.

U članu 52. stav 1. reč: „pozitivnih” zamenjuje se rečju: „prelaznih”.

Član 41.

U članu 53. st. 1. i 2. reči: „izbornih predmeta” zamenjuju se rečima: „izbornih programa”.

Član 42.

Član 56. menja se i glasi:

„Član 56.

Učenik polaže popravni ispit u školi u kojoj stiče obrazovanje i vaspitanje u avgustovskom ispitnom roku, a učenik završnog razreda u junskom i avgustovskom roku.

Za učenika koji polaže popravni ispit u avgustovskom ispitnom roku, organizuje se pripremna nastava.

Učenik završnog razreda koji je položio razredni ispit ima pravo da u istom ispitnom roku polaže završni ili maturalni ispit, odnosno da polaže popravni ispit ako nije položio razredni ispit.

Izuzetno, redovan učenik koji nije položio popravni ispit može da završi započeti razred u istoj školi naredne školske godine, u svojstvu vanrednog učenika ponovnim polaganjem nepoloženog ispita, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova koje utvrdi škola. Kada završi razred vanredan učenik ima pravo da se u istoj školskoj godini upiše u naredni razred, u istom svojstvu.

Učenik završnog razreda koji ne položi popravni, završni, odnosno maturalni ispit završava započeto obrazovanje u istoj školi u svojstvu vanrednog učenika polaganjem ispita, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova koje utvrdi škola.”

Član 43.

Posle člana 57. dodaje se član 57a koji glasi:

„Testiranje učeničkih postignuća

Član 57a

„Škola je dužna da obezbedi testiranje učeničkih postignuća na nacionalnim kao i međunarodnim testiranjima na koja se država obavezala ugovorima.”

Član 44.

Član 58. stav 1. menja se i glasi:

„Srednje obrazovanje se završava polaganjem ispita na državnom nivou. Vrste ispita kojima se završava određeni nivo srednjeg obrazovanja su: opšta matura, stručna i umetnička matura, završni ispit srednjeg stručnog obrazovanja, specijalistički i majstorski ispit.”

Član 45.

U članu 59. stav 2. reči: „na predlog” zamenjuju se rečima: „po pribavljenom mišljenju”.

Član 46.

U članu 62. st. 2. i 3. reči: „na predlog” zamenjuju se rečima: „po pribavljenom mišljenju”.

Član 47.

Posle člana 63. dodaje se član 63a koji glasi:

„Program za sticanje kompetencija**Član 63a**

Kandidat posle završenog trogodišnjeg srednjeg stručnog obrazovanja po dualnom modelu ima pravo na polaganje stručne mature ili opšte mature ukoliko je savladao program za sticanje kompetencija potrebnih prema programu mature.

Pravo iz stava 1. ovog člana kandidat stiže najmanje dve godine posle završenog srednjeg obrazovanja.

Program iz stava 1. ovog člana donosi ministar, u skladu sa područjem rada kome pripada obrazovni profil.

Bliže uslove za ostvarivanje programa iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.”

Član 48.

U članu 65. stav 2, članu 67. stav 3. i članu 68. stav 6. reči: „na predlog” zamenjuju se rečima: „po pribavljenom mišljenju”.

Član 49.

Posle člana 68. dodaje se odeljak 3.5. i čl. 68a–68v koji glase:

„3.5. Internacionalna matura**Program internacionalne mature****Član 68a**

Program internacionalne mature je međunarodno verifikovan, opšteobrazovni douniverzitetski program koji se ostvaruje tokom srednjeg obrazovanja najmanje dve godine.

Internationalna matura se polaže u skladu sa propisanim programom internacionalne mature.

Po pribavljenoj analizi Zavoda za vrednovanje obrazovanja i vaspitanja, ministar svake druge godine donosi listu programa internacionalne mature.

Bliže uslove za ostvarivanje programa internacionalne mature propisuje ministar.

Pravo na polaganje internacionalne mature

Član 68b

Učenik koji je završio četvrti razred srednje škole po internacionalnom programu može da polaže internacionalnu maturu.

Javne isprave internacionalne mature

Član 68v

Posle položene internacionalne mature učeniku se izdaje javna isprava o završenom srednjem obrazovanju, koja je izjednačena sa javnom ispravom o opštoj maturi.”

Član 50.

U članu 70. stav 4. reč: „staratelju” zamenjuje se rečima: „drugom zakonskom zastupniku”.

Stav 5. menja se i glasi:

„Podaci o obrazovnom statusu učenika su podaci o: svojstvu redovnog, odnosno vanrednog učenika, upisanom području rada, trajanju obrazovanja i vaspitanja, obrazovnom profilu i smeru, jeziku na kojem se izvodi obrazovno-vaspitni rad, obaveznim predmetima i izbornim programima, organizaciji obrazovno-vaspitnog rada, individualnom obrazovnom planu, stranim jezicima, fakultativnim predmetima, sekcijama za koje se opredelio, dopunskoj, dodatnoj i pripremnoj nastavi, učešću na takmičenjima, nagradama, izostancima, izrečenim vaspitnim i vaspitno-disciplinskim merama, učešću u radu organa škole i opredeljenju za nastavak obrazovanja.”

Član 51.

U članu 75. st. 1. i 2. reč: „staratelj” u određenom padežu zamenjuje se rečima: „drugi zakonski zastupnik”, u odgovarajućem padežu.

Član 52.

U članu 93. stav 2. broj: „5.000,00” zamenjuje se brojem: „25.000,00”.

Član 53.

U članu 94. stav 1. reči: „članom 36. stav. 8 (davanje saglasnosti na broj učenika za sticanje stručne osposobljenosti, prekvalifikacije, dokvalifikacije i specijalizacije)” zamenjuju se rečima: „članom 36. stav 7. (davanje saglasnosti na broj učenika radi sticanja specijalističkog, odnosno majstorskog obrazovanja, stručne osposobljenosti, prekvalifikacije, dokvalifikacije i obuke)”.

Član 54.

U članu 98. stav 1. reč: „nastavnih” briše se, a posle reči: „programa” dodaju se reči: „nastave i učenja”.

Član 55.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana primenjuju se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 56.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

PREDLOGA ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju sadržan je u članu 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem u oblasti obrazovanja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Srednje obrazovanje i vaspitanje je deo jedinstvenog sistema obrazovanja i vaspitanja, a kompleksnost ovog nivoa obrazovanja ogleda se u tome što obuhvata i opšte, i stručno, i umetničko obrazovanje. Tekst važećeg Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik RS”, broj 55/13, u daljem tekstu: Zakon) donet je iz potrebe da se izvrše srednje obrazovanje uskladi sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja usvojenim 2009. godine.

S obzirom da je donet novi Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, kojim se osnove sistema predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja uređuju na drugačiji način nego što je to propisano dosadašnjim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 – autentično tumačenje, 68/15 i 62/16 – US), ukazala se potreba da se u Zakonu o srednjem obrazovanju i vaspitanju izvrše odgovarajuće izmene i dopune.

Predlog Zakona prati rešenja Strategije razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine koja je objavljena u „Službenom glasniku RS” br. 107/12.

Shodno navedenom, pripremljen je Predlog zakona o izmenama i dopunama zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju (u daljem tekstu Predlog zakona).

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Član 1. Predloga zakona – Član 2. Zakona je terminološki preciziran.

Član 2. Predloga zakona – Članom 2a definisane su međupredmetne kompetencije za kraj srednjeg obrazovanja kao i očekivani nivoi njihove ostvarenosti.

Član 3. Predloga zakona – Član 4. Zakona izmenjen je na način da su iz sistema srednjih škola izuzete škole za obrazovanje odraslih u srednjem obrazovanju jer se u ovim školama ostvaruje samo osnovno obrazovanje odraslih. Takođe, izvršeno je terminološko preciziranje.

Član 4. Predloga zakona – Član 5. Zakona izmenjen je na način da se dvojezična nastava ostvaruje na jeziku i pismu nacionalne manjine i srpskom jeziku, na srpskom jeziku i stranom jeziku i na jeziku nacionalne manjine i stranom jeziku.

Član 5. Predlog zakona – Član 6. Zakona izmenjen je na način da je regulisan odnos stručnog i opšteg obrazovanja u nastavnim planovima i programima srednjeg stručnog. Takođe, izvršeno je i terminološko preciziranje.

Član 6. Predloga zakona – Član 7. Zakona izmenjen je na način da je izvršeno terminološko preciziranje i usklađivanje sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 7. Predloga zakona – Član 9. Zakona izmenjen je na način da razvojni plan škole sadrži i mere unapređivanja saradnje sa poslodavcima u sektoru kome

pripadaju obrazovni profili srednje stručne škole. Ova dopuna izvršena je u cilju unapređivanja sticanja stručnih kompetencija učenika., Takođe, izvršeno je i terminološko preciziranje i usklađivanje sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 8. Predloga zakona – Član 10. Zakona izmenjen je na način da je definisano da se školskim programom uređuje povezivanje sa poslodavcima. Takođe, izvršeno je i terminološko preciziranje i usklađivanje sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 9. Predloga zakona – Član 11. Zakona izmenjen je na način da je izvršeno terminološko preciziranje i usklađivanje sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 10. Predloga zakona – Član 12. Zakona izmenjen je na način da je precizirano da učenik kome je zbog smetnji u razvoju i invaliditeta, specifičnih teškoća u učenju, socijalne uskraćenosti i drugih razloga potrebna dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju treba da ispunjava zdravstvene uslove koji odgovaraju zahtevima zanimanja. Takođe, izvršeno je terminološko preciziranje i usklađivanje sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 11. Predloga zakona – Član 13. Zakona izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 12. Predloga zakona – Član 14. Zakona izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 13. Predloga zakona – Član 15. Zakona izmenjen je na način da su precizirane odredbe koje se odnose na karijerno vođenje i savetovanje.

Član 14. Predloga zakona – Član 17. Zakona izmenjen je na način da je izvršeno terminološko usklađivanje sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 15. Predloga zakona – Član 20. Zakona izmenjen je na način da je definisano da program saradnje sa porodicom obuhvata i načine saradnje sa savetom roditelja formiranim u jedinici lokalne samouprave. Razlog ove dopune je usklađivanje sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 16. Predloga zakona – Član 21. Zakona izmenjen je na način da su brisani programi izleta, radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja koji ne propisuje izlete.

Član 17. Predloga zakona – Član 21a definiše program studijske posete, odnosno da nastavnik može u toku školske godine da deo nastave provede u odgovarajućoj srednjoj školi u inostranstvu, a na osnovu međunarodnog ugovora o razmeni i mobilnosti. Razlog ove novine je usklađivanje sa ERASMUS programima mobilnosti.

Član 18. Predloga zakona – Član 24. Zakona izmenjen izmenjen je s obzirom na činjenicu da je novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja koji propisana model ustanova.

Član 19. Predloga zakona – Član 25. Zakona izmenjen je na način da je precizirano da obrazovno-vaspitni rad obuhvata nastavne i vannastavne aktivnosti škole kojima se ostvaruje školski program i postižu propisani ciljevi, ishodi i standardi postignuća i kompetencije.

Član 20. Predloga zakona – Član 26. Zakona izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 21. Predloga zakona – Član 26a propisuje dualni model obrazovanja.

Član 22. Predloga zakona – Član 27. Zakona izmenjen je na način što je propisano da za organizovanje nastave na daljinu škola podnosi zahtev Ministarstvu za dobijanje saglasnosti za organizovanje nastave na daljinu. Ministar donosi rešenje kojim se daje saglasnost za organizovanje nastave na daljinu i propisuje bliže kadrovske i materijalno-tehničke uslove za ostvarivanje nastave na daljinu, način osiguranja kvaliteta i vrednovanja postignuća, način evidentiranja nastave na daljinu,

kriterijumi na osnovu kojih se učeniku daje saglasnost za pohađanje nastave na daljinu, kao i druga pitanja vezana za ostvarivanje nastave na daljinu.

Član 23. Predloga zakona – Član 28. Zakona je izmenjen radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 24. Predloga zakona – Član 29. Zakona izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 25. Predloga zakona – Član 30. Zakona izmenjen je na način da je izvršeno terminološko preciziranje.

Član 26. Predloga zakona – Član 32. Zakona izmenjen je na način da je dodato preduzetništvo, s obzirom na to da je dualno obrazovanje deo sistema srednjeg obrazovanja i vaspitanja u kome se kroz nastavu u školi i praktičnu nastavu kod poslodavca stiču kompetencije koje su neophodne za rad u određenom obrazovnom profilu, zanimanju ili grupi zanimanja.

Član 27. Predloga zakona – Član 33. Zakona izmenjen je na način da je izvršeno terminološko preciziranje.

Član 28. Predloga zakona – Član 34. Zakona izmenjen je na način da je izvršeno terminološko usklađivanje sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 29. Predloga zakona – Član 35. Zakona izmenjen je na način da je preformulisano kako bi se omogućilo veće uključivanje relevantnih organa zaduženih za zapošljavanje u proces planiranja učenika u srednje škole na nivou lokalne samouprave.

Član 30. Predloga zakona – Član 36. izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 31. Predloga zakona – Član 36a reguliše upis kandidata po posebnim uslovima pa je propisano da pojedina lica ili grupe lica mogu da se upišu u srednju školu pod povoljnijim uslovima radi postizanja pune ravnopravnosti u sticanju obrazovanja. Merila i postupak za upis ovih lica propisuje ministar.

Član 32. Predloga zakona – Član 38. Zakona izmenjen je na način da je dopunjen tako da se omogućava srednje stručno obrazovanje na stranom jeziku, rangiranje kandidata u ta odeljenja ili škole, kao i mogućnost upisa naših učenika u bilingvalna odeljenja bez prijemnog ispita ukoliko su bili u inostranstvu i ako postoje nepopunjena mesta.

Član 33. Predloga zakona – Član 39. Zakona izvršeno je usklađivanje sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 34. Predloga zakona – Član 40. Zakona izmenjen je na način da je propisano da izuzetno lice starije od 17 godina koje je prethodne školske godine završilo osnovnu školu u trajanju od osam godina, može u narednoj školskoj godini upisati srednju školu u svojstvu redovnog učenika

Član 35. Predloga zakona – Član 41. Zakona izmenjen je na način da je omogućeno vanrednim učenicima da se upišu u naredni razred u toku školske godine, ako polože ispite i završe prethodni razred. Takođe je propisano da vanredni učenik ne može završiti započeti razred u roku kraćem od godinu dana. Ova izmena predstavlja meru za smanjenje osipanja učenika iz srednjeg obrazovanja.

Član 36. Predloga zakona – Član 47. Zakona izmenjen je na način da je propisano da roditelj, odnosno staratelj redovnog učenika dužan da u roku od osam dana od dana izostanka učenika dostavi lekarsko opravdanje ili drugi relevantni dokument o opravdanosti izostanka.

Član 37. Predloga zakona – Član 48. Zakona izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 38. Predloga zakona – Član 49. Zakona izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 39. Predloga zakona – Član 50. Zakona izmenjen je na način da je propisano da se učenicima sa invaliditetom nastava fizičkog vaspitanja prilagođava u skladu sa mogućnostima i vrstom invaliditeta.

Član 40. Predloga zakona – Član 52. Zakona izmenjen je radi terminološkog usklađivanja.

Član 41. Predloga zakona – Član 53. Zakona izvršeno je radi terminološkog usklađivanja.

Član 42. Predloga zakona – Član 56. Zakona izmenjen je radi terminološkog usklađivanja i usklađen sa rešenjima iz novog Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 43. Predloga zakona – Član 57a propisuje obavezu škole da učestvuje u nacionalnim i međunarodnim testiranjima (Nacionalna testiranja Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, PISA, TIMS).

Član 44. Predloga zakona – Član 58. Zakona izmenjen je na način da je izvršeno definisanje državnih ispita, u skladu sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 45. Predloga zakona – Član 59. Zakona izmenjen je na način da se opšta matura polaže po pribavljenom mišljenju, a ne na predlog Nacionalnog prosvetnog saveta, što je u skladu sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 46. Predloga zakona – Član 62. Zakona izmenjen je na način da se stručna matura polaže po pribavljenom mišljenju, a ne na predlog Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih a u skladu sa propisanim programom stručne mature koji donosi ministar, što je u skladu sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 47. Predloga zakona – Član 63a propisuje da kandidat nakon završenog trogodišnjeg srednjeg stručnog obrazovanja po dualnom modelu ima pravo na polaganje stručne mature ili opšte mature ukoliko je savladao program za sticanje kompetencija potrebnih prema programu mature.

Član 48. Predloga zakona – Čl. 65, 67. i 68. Zakona izmenjeni su na način da se: završni ispit srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja, program specijalističkog, odnosno majstorskog ispita, programi završnog ispita posle završenog drugog razreda srednjeg stručnog obrazovanja ili završenog dvogodišnjeg obrazovanja za rad, posle završenog stručnog osposobljavanja ili završenog prvog razreda srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i posle savladanog programa obuke donose po pribavljenom mišljenju Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, a ne na predlog Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, što je u skladu sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 49. Predloga zakona – Čl. 68a, 68b i 68v definišu program internacionalne mature, pravo na polaganje internacionalne mature i javne isprave internacionalne mature.

Član 50. Predloga zakona – Član 70. Zakona izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 51. Predloga zakona – Član 75. Zakona izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 52. Predloga zakona – Član 93. Zakona izmenjen je na način da je povećana donja granica iznosa novčane kazne za direktora ustanove sa 5.000,00 dinara na 25.000,00 dinara ako obavi ispit suprotno odredbama ovog zakona, ne vodi, na propisani način, ili neuredno vodi propisanu evidenciju i izda javnu ispravu o završenom školovanju suprotno odredbama ovog zakona.

Član 53. Predloga zakona – Član 94. stav 1. izmenjen je na način da je izvršeno ispravljanje očigledne omaške koja se potkrala u važećem tekstu Zakona.

Član 54. Predloga zakona – Član 98. izmenjen je radi usklađivanja sa novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

Član 55. Predloga zakona – propisuje rokove za donošenje podzakonskih akata i važenje podzakonskih akata donetih do stupanja na snagu ovog zakona.

Član 56. Predloga zakona – propisano je stupanje na snagu Zakona osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

U narednom periodu **iz fondova EU** će za razvoj obrazovanja biti uloženo 32.900.000.000,00 eura. Ova sredstva se realizuju kroz tri IPA projekta (IPA 14, IPA 15 i IPA 16) i nije predviđeno da Republika Srbija ima kontribuciju u njihovoj realizaciji.

IPA 14 – „Ka celoživotnom učenju” je projekat čija se jedna mera odnosi na izradu jedinstvenog Nacionalnog okvira kvalifikacija za nivo preduniverzitetsko i univerzitetsko obrazovanje. Opređeljena su sredstva od 1.500.000,00 eura.

IPA 15 – „Unapređenje kvaliteta srednjeg obrazovanja putem uvođenja ispita” odnosi se na uvođenje državnih ispita na kraju srednjeg obrazovanja i odobrena sredstva su 4.000.000,00 eura i očekuje se početak u poslednjem kvartalu 2017. godine.

IPA 16 – se realizuje kroz sektorsku budžetsku pomoć i ima četiri podprojekta/cilja koja se odnose na stručno usavršavanje nastavnika osnovnih i srednjih škola za realizaciju nastave usmerene na ishode učenja, obrazovanje učenika pripadnika nacionalnih manjina, formiranje sektorskih veća i pripremu Zakona o NOK-u i smanjenje osipanja i ranog napuštanja učenika iz obrazovnog sistema. Planirana sredstva za ovaj projekat su 27.400.000,00 eura.

U **budžetu Republike Srbije za 2017. godinu** su, u okviru programa 2001 – „Uređenje, razvoj i nadzor svih nivoa obrazovno-vaspitnog sistema”, predviđena dva projekta koja se odnose na dualno obrazovanje. To su projekti 4013 „Duh mladosti - promocija dualnog obrazovanja” i projekat 4012 „Unapređenje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja kroz uvođenje dualnog modela”. Opređeljena sredstva za ova dva projekta su 19.841.000,00 odnosno 62.500.000,00 dinara.

U vezi poveravanja poslova Autonomnoj pokrajini Vojvodini, u članu 55. Predloga zakona izvršeno je ispravljanje očigledne omaške u članu 94. stav 1. važećeg zakona, kojom nisu povereni novi poslovi, tako da za obavljanje ovih aktivnosti nisu potrebna dodatna sredstva.

PREGLED ODREDBA
ZAKONA O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU KOJE SE MENJAJU

I. UVODNE ODREDBE

Predmet Zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se srednje obrazovanje i vaspitanje, kao deo jedinstvenog sistema obrazovanja i vaspitanja, i to: obavljanje delatnosti srednjeg obrazovanja i vaspitanja, upotreba jezika, programi i ispiti, prava, obaveze i odgovornosti učenika, evidencija i javne isprave, štrajk zaposlenih, kao i druga pitanja od značaja za srednje obrazovanje i vaspitanje.

Termini izraženi u ovom zakonu u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

Ciljevi i opšti ishodi srednjeg obrazovanja i vaspitanja

Član 2.

Srednje obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se u skladu sa ciljevima koji su definisani zakonom kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: Zakon) i ovim zakonom, a naročito:

- razvoj ključnih kompetencija neophodnih za dalje obrazovanje i aktivnu ulogu građanina za život u savremenom društvu;
- razvoj stručnih kompetencija neophodnih za uspešno zapošljavanje;
- osposobljavanje za samostalno donošenje odluka o izboru zanimanja i daljeg obrazovanja;
- svest o važnosti zdravlja i bezbednosti, uključujući i bezbednost i zdravlje na radu;
- osposobljavanje za rešavanje problema, komunikaciju i timski rad;
- poštovanje rasne, nacionalne, kulturne, jezičke, verske, rodne, polne i uzrasne ravnopravnosti, tolerancije i uvažavanja različitosti;
- razvoj motivacije za učenje, osposobljavanje za samostalno učenje, samoinicijative, sposobnost samovrednovanja i izražavanja sopstvenog mišljenja.

Srednje obrazovanje i vaspitanje ~~mora da obezbedi~~ **OBEZBEDUJE** uslove da učenici i odrasli postignu opšte ishode obrazovanja i vaspitanja u skladu sa Zakonom.

MEĐUPREDMETNE KOMPETENCIJE ZA KRAJ SREDNJEG OBRAZOVANJA

ČLAN 2A

MEĐUPREDMETNE KOMPETENCIJE ZASNIVAJU SE NA KLJUČNIM KOMPETENCIJAMA.

MEĐUPREDMETNE KOMPETENCIJE ČIJE ISHODE JE POTREBNO OSTVARITI NA OSNOVNOM NIVOU NA KRAJU SREDNJEG OBRAZOVANJA SU:

- KOMPETENCIJE ZA CELOŽIVOTNO UČENJE;
- KOMUNIKACIJE;
- RAD S PODACIMA I INFORMACIJAMA;
- DIGITALNA KOMPETENCIJA;
- REŠAVANJE PROBLEMA;
- SARADNJA;

- ODGOVORNO UČEŠĆE U DEMOKRATSKOM DRUŠTVU;
- ODGOVORAN ODNOS PREMA ZDRAVLJU;
- ODGOVORAN ODNOS PREMA OKOLINI;
- ESTETIČKA KOMPETENCIJA;
- PREDUZIMLJIVOST;
- ORIJENTACIJA KA PREDUZETNIŠTVU.

Delatnost srednjeg obrazovanja i vaspitanja

Član 3.

Delatnost srednjeg obrazovanja i vaspitanja je delatnost od neposrednog društvenog interesa i ostvaruje se kao javna služba.

Način obavljanja delatnosti srednjeg obrazovanja i vaspitanja propisan je Zakonom i ovim zakonom.

Srednja škola

Član 4.

Delatnost srednjeg obrazovanja i vaspitanja obavlja se u srednjoj školi (u daljem tekstu: škola), i to:

- gimnaziji;
- stručnoj školi;
- umetničkoj školi;
- mešovitoj školi (gimnaziji i stručnoj ili umetničkoj školi);
- školi za obrazovanje odraslih;
- školi za učenike sa smetnjama u razvoju.

U gimnaziji se stiče opšte obrazovanje i vaspitanje u četvorogodišnjem trajanju kojim se obezbeđuje priprema za nastavak obrazovanja u visokoškolskim ustanovama. U specijalizovanoj gimnaziji i odeljenjima za učenike sa ~~posebnim~~ IZUZETNIM sposobnostima ostvaruju se posebni nastavni planovi i programi za učenike sa ~~posebnim~~ IZUZETNIM sposobnostima u četvorogodišnjem trajanju, kojima se obezbeđuje priprema za nastavak obrazovanja u visokoškolskim ustanovama.

U stručnoj školi se stiču odgovarajuće opšte i stručno obrazovanje i vaspitanje u trogodišnjem i četvorogodišnjem trajanju za obavljanje poslova odgovarajućeg zanimanja i za nastavak obrazovanja u visokoškolskim ustanovama.

U stručnoj školi mogu da se stiču specijalističko i majstorsko obrazovanje u trajanju od godinu dana do dve godine, i drugi oblici stručnog obrazovanja: obrazovanje za rad u trajanju od dve godine, stručno osposobljavanje i obuka do godinu dana.

U umetničkoj školi se stiče opšte i umetničko obrazovanje i vaspitanje u četvorogodišnjem trajanju za obavljanje poslova odgovarajućeg zanimanja i za nastavak obrazovanja u visokoškolskim ustanovama.

Mešovita škola obezbeđuje obrazovanje i vaspitanje koje se stiče u gimnaziji i stručnoj školi, odnosno u gimnaziji i umetničkoj školi.

~~U školi za obrazovanje odraslih ostvaruju se posebni programi za obrazovanje odraslih u dvogodišnjem i trogodišnjem trajanju, programi stručnog osposobljavanja, specijalističkog, odnosno majstorskog obrazovanja, programi obuke i drugi programi za obrazovanje odraslih.~~

U školi za učenike sa smetnjama u razvoju ostvaruje se obrazovanje i vaspitanje za odgovarajuća zanimanja učenika koji ovu školu pohađaju na osnovu mišljenja interesorne komisije za procenu dodatne obrazovne, zdravstvene i socijalne podrške učeniku uz saglasnost roditelja.

U školi mogu da se sprovode programi obuka.

Škola sa domom obezbeđuje smeštaj i ishranu učenika u skladu sa zakonom kojim se uređuje učenički standard.

Unikatna škola je škola koja jedina u Republici Srbiji ostvaruje određeni program obrazovanja i vaspitanja.

Škola od posebnog interesa za Republiku Srbiju jeste škola koja ostvaruje program obrazovanja i vaspitanja koji je od posebnog interesa za Republiku Srbiju, odnosno koja je od posebnog kulturnog, prosvetnog ili istorijskog značaja za Republiku Srbiju.

Vlada određuje unikatne škole i škole od posebnog interesa za Republiku Srbiju.

Upotreba jezika

Član 5.

Obrazovno-vaspitni rad ostvaruje se na srpskom jeziku.

Za pripadnike nacionalne manjine obrazovno-vaspitni rad ostvaruje se i na jeziku i pismu nacionalne manjine, odnosno dvojezično, ako se prilikom upisa u prvi razred za to opredeli najmanje 15 učenika.

Škola može da ostvaruje obrazovno-vaspitni rad na jeziku i pismu nacionalne manjine, odnosno dvojezično i za manje od 15 učenika upisanih u prvi razred, uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa zakonom. Saglasnost za ostvarivanje školskog programa na jezicima nacionalnih manjina za manje od 15 učenika Ministarstvo daje po pribavljenom mišljenju odgovarajućeg nacionalnog saveta nacionalne manjine u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadležnost nacionalnih saveta nacionalnih manjina. Ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine ne dostavi mišljenje u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, smatra se da je mišljenje dato.

Kada se obrazovno-vaspitni rad ostvaruje na jeziku i pismu nacionalne manjine, škola je u obavezi da za učenika organizuje nastavu srpskog jezika.

Kada se obrazovno-vaspitni rad ostvaruje na srpskom jeziku, za učenika pripadnika nacionalne manjine organizuje se nastava jezika nacionalne manjine sa elementima nacionalne kulture.

Obrazovno-vaspitni rad može da se izvodi na stranom jeziku, odnosno dvojezično, uz saglasnost Ministarstva.

Kada se obrazovno-vaspitni rad ostvaruje na stranom jeziku, učeniku se organizuje nastava srpskog jezika.

Bliže uslove za ostvarivanje programa obrazovno-vaspitnog rada na stranom jeziku, odnosno dvojezično propisuje ministar nadležan za poslove obrazovanja (u daljem tekstu: ministar).

KADA SE OBRAZOVANJE STIČE NA JEZIKU NACIONALNE MANJINE, STRANOM JEZIKU ILI DVOJEZIČNO, UČENJE SRPSKOG JEZIKA JE OBAVEZNO.

~~Obrazovno-vaspitni rad za učenike koji koriste znakovni jezik, odnosno posebno pismo ili druga tehnička rešenja, ostvaruje se u skladu sa Zakonom.~~

OBRAZOVNO-VASPITNI RAD ZA LICE KOJE KORISTI ZNAKOVNI JEZIK, ODNOSNO POSEBNO PISMO ILI DRUGA TEHNIČKA REŠENJA, MOŽE DA SE IZVODI NA ZNAKOVNOM JEZIKU I POMOĆU SREDSTAVA TOG JEZIKA.

II. PROGRAMI SREDNJEG OBRAZOVANJA I VASPITANJA

1. **Nastavni planovi i programi** **PLAN I PROGRAM NASTAVE I UČENJA**

Član 6.

PLAN I PROGRAM NASTAVE I UČENJA DONOSI SE U SKLADU SA UTVRĐENIM PRINCIPIMA, CILJEVIMA I STANDARDIMA POSTIGNUĆA, ODNOSNO STANDARDIMA KVALIFIKACIJE.

PLANOVI I PROGRAMI NASTAVE I UČENJA DONOSE SE U SKLADU SA ZAKONOM I OVIM ZAKONOM.

PLAN I PROGRAM NASTAVE I UČENJA SADRŽI I MODULE, GDE MODUL PREDSTAVLJA SKUP TEORIJSKIH I PRAKTIČNIH PROGRAMSKIH SADRŽAJA I OBLIKA RADA FUNKCIONALNO I TEMATSKI POVEZANIH U OKVIRU JEDNOG ILI VIŠE PREDMETA.

PLAN I PROGRAM NASTAVE I UČENJA TROGODIŠNJEG SREDNJEG STRUČNOG OBRAZOVANJA SADRŽI 30 ODSTO OPŠTEG I NAJMANJE 65 ODSTO STRUČNOG OBRAZOVANJA, A PLAN I PROGRAM NASTAVE I UČENJA ČETVOROGODIŠNJEG STRUČNOG I UMETNIČKOG OBRAZOVANJA SADRŽI 40 ODSTO OPŠTEG I NAJMANJE 55 ODSTO STRUČNOG, ODNOSNO UMETNIČKOG OBRAZOVANJA.

KLJUČNE KOMPETENCIJE I OPŠTE MEĐUPREDMETNE KOMPETENCIJE SE U PLANU I PROGRAMU NASTAVE I UČENJA OSTVARUJU U SVIM DELOVIMA PROGRAMA NASTAVE I UČENJA.

PLAN I PROGRAM NASTAVE I UČENJA OBUHVATA IZBORNE PROGRAME PO NIVOIMA I VRSTAMA OBRAZOVANJA.

~~Nastavni program verske nastave~~
PROGRAM NASTAVE I UČENJA VERSKE NASTAVE

Član 7.

~~Nastavni program~~PROGRAM NASTAVE I UČENJA verske nastave, na usaglašeni predlog tradicionalnih crkava i verskih zajednica, po pribavljenom mišljenju organa nadležnog za poslove odnosa sa crkvama i verskim zajednicama, donosi ministar.

Komisija za versku nastavu

Član 8.

Organizovanje i ostvarivanje verske nastave prati Komisija za versku nastavu u školi (u daljem tekstu: Komisija).

Komisiju obrazuje Vlada na vreme od šest godina.

U Komisiju se imenuju po jedan predstavnik tradicionalnih crkava i verskih zajednica, tri predstavnika organa nadležnog za poslove odnosa sa crkvama i verskim zajednicama i tri predstavnika Ministarstva.

Član Komisije može biti razrešen pre isteka mandata, i to: na lični zahtev, na predlog predlagača i ako ne ispunjava svoju dužnost kao član Komisije, odnosno svojim postupcima povredi ugled dužnosti koju obavlja.

U slučaju razrešenja člana Komisije pre isteka mandata, Vlada postavlja novog člana po pribavljenom predlogu predstavnika čiji je član razrešen.

Predsednika i zamenika predsednika Komisije biraju članovi Komisije na prvoj sednici, većinom glasova od ukupnog broja članova Komisije.

Komisija obavlja poslove koji se, naročito, odnose na:

- 1) usaglašavanje predloga programa verske nastave;
- 2) udžbenike i druga nastavna sredstva, u skladu sa zakonom kojim se uređuju pitanja vezana za udžbenike i druga nastavna sredstva;
- 3) davanje mišljenja o listama nastavnika verske nastave;
- 4) druga pitanja vezana za praćenje organizovanja i ostvarivanja programa verske nastave.

Način rada i druga pitanja od značaja za rad Komisije, uređuju se poslovníkom o radu Komisije.

2. Razvojni plan škole

Član 9.

Škola donosi razvojni plan u skladu sa Zakonom i ovim zakonom.

Na osnovu izveštaja o samovrednovanju u celini, izveštaja o ostvarenosti standarda postignuća i drugih indikatora kvaliteta rada, škola donosi razvojni plan.

Razvojni plan škole sadrži:

- 1) prioritete u ostvarivanju obrazovno-vaspitnog rada;
- 2) plan i nosioce aktivnosti;
- 3) kriterijume i merila za samovrednovanje planiranih aktivnosti;
- 4) mere unapređivanja obrazovno-vaspitnog rada na osnovu analize rezultata učenika na maturskom i završnom ispitu;
- 4a) MERE UNAPREĐIVANJA SARADNJE SA POSLODAVCIMA U SEKTORU KOME PRIPADAJU OBRAZOVNI PROFILI SREDNJE STRUČNE ŠKOLE;
- 5) mere za unapređivanje dostupnosti odgovarajućih oblika podrške i razumnih prilagođavanja i kvaliteta obrazovanja i vaspitanja za učenike kojima je potrebna dodatna podrška;
- 6) plan rada sa talentovanim i nadarenim učenicima;

- 7) ~~program zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, kao i povećanja JAČANJA saradnje među učenicima i roditeljima, zaposlenima i učenicima, RODITELJIMA i zaposlenima;~~
PROGRAM ZAŠTITE OD NASILJA, ZLOSTAVLJANJA I ZANEMARIVANJA, KAO I JAČANJA SARADNJE MEĐU UČENICIMA I RODITELJIMA, ZAPOSLENIMA I UČENICIMA, RODITELJIMA I ZAPOSLENIMA;
- 8) mere prevencije osipanja broja učenika;
- 9) druge mere usmerene na dostizanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja koje prevazilaze sadržaj pojedinih nastavnih predmeta;
- 10) plan pripreme za ispite kojima se završava određeni nivo i vrsta obrazovanja (maturski, završni ispiti i dr.);
- 11) plan stručnog usavršavanja nastavnika, direktora, stručnih saradnika i drugih zaposlenih u školi;
- 12) plan napredovanja i sticanja zvanja nastavnika, stručnih saradnika i vaspitača;
- 13) plan uključivanja roditelja, odnosno ~~staratelja~~ DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA u rad škole;
- 14) plan saradnje sa drugim školama, privrednim društvima i drugim organima i organizacijama od značaja za rad škole;
- 15) druga pitanja od značaja za razvoj škole.

3. Školski program

Član 10.

Škola ostvaruje školski program.

Školskim programom bliže se određuje način na koji škola obrazuje i vaspitava učenike radi sticanja znanja, veština i stavova neophodnih za dalje obrazovanje i zapošljavanje, uspostavlja organizacionu strukturu zasnovanu na timskom radu i odgovornosti svakog zaposlenog za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, kao i povezivanje sa ~~reprezentativnim sindikatima~~ POSLODAVCIMA i udruženjima poslodavaca i preuzimanje svog dela odgovornosti za razvoj društvene sredine.

Školski program obuhvata sve sadržaje, procese i aktivnosti usmerene na ostvarivanje principa, ciljeva i standarda postignuća, i zadovoljenje opštih i specifičnih obrazovnih interesa i potreba učenika, roditelja, odnosno ~~staratelja~~ DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA i lokalne samouprave, a u skladu sa optimalnim mogućnostima škole.

ŠKOLSKI PROGRAM SE DONOSI NA OSNOVU PLANA I PROGRAMA NASTAVE I UČENJA, ODNOSNO PROGRAMA ODREĐENIH OBLIKA STRUČNOG OBRAZOVANJA, A UZIMAJUĆI U OBZIR RAZVOJNI PLAN ŠKOLE, U SKLADU SA ZAKONOM I OVIM ZAKONOM.

Škola, u skladu sa Zakonom, donosi školski program, po pravilu, na četiri godine i objavljuje ga najkasnije dva meseca pre početka školske godine u kojoj će početi njegova primena.

Pojedini delovi školskog programa inoviraju se i nadograđuju u toku njegovog ostvarivanja.

Školski program omogućava orijentaciju učenika i roditelja, odnosno ~~staratelja~~ DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA u izboru škole, praćenje kvaliteta obrazovno-vaspitnog procesa i njegovih rezultata, kao i procenu individualnog rada i napredovanja svakog učenika.

Školski program predstavlja osnovu na kojoj svaki nastavnik i stručni saradnik planira, programira i realizuje svoj rad.

Sadržina školskog programa

Član 11.

Školski program sadrži:

- 1) ciljeve školskog programa;
  - 2) naziv, vrstu i trajanje svih programa obrazovanja i vaspitanja koje škola ostvaruje i jezik na kome se ostvaruje program;
  - 3) OBAVEZNE PREDMETE, IZBORNE PROGRAME I MODULE PO OBRAZOVNIM PROFILIMA I RAZREDIMA;
  - 4) NAČIN OSTVARIVANJA PRINCIPA, CILJEVA I ISHODA OBRAZOVANJA I STANDARDA POSTIGNUĆA, NAČIN I POSTUPAK OSTVARIVANJA PROPISANIH PLANOVA I PROGRAMA NASTAVE I UČENJA, PROGRAMA DRUGIH OBLIKA STRUČNOG OBRAZOVANJA I VRSTE AKTIVNOSTI U OBRAZOVNO-VASPITNOM RADU;
  - 5) program dopunske, dodatne i pripremne nastave;
  - 6) programe i aktivnosti kojima se razvijaju sposobnosti za rešavanje problema, komunikacija, timski rad, samoinicijativa i podsticanje preduzetničkog duha;
  - 7) fakultativne nastavne predmete, njihove programske sadržaje i aktivnosti kojima se ostvaruju;
  - 8) načine ostvarivanja i prilagođavanja programa muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja, obrazovanja odraslih, učenika sa ~~posebnim~~ IZUZETNIM sposobnostima i dvojezičnog obrazovanja;
  - 9) program kulturnih aktivnosti škole;
  - 10) program slobodnih aktivnosti;
  - 11) program karijernog vođenja i savetovanja;
  - 12) program zaštite životne sredine;
  - 13) PROGRAME ZAŠTITE OD NASILJA, ZLOSTAVLJANJA I ZANEMARIVANJA I PROGRAME PREVENCIJE DRUGIH OBLIKA RIZIČNOG PONAŠANJA I PROGRAM ZAŠTITE OD DISKRIMINACIJE;
  - 14) program školskog sporta;
  - 15) program saradnje sa lokalnom samoupravom;
  - 16) program saradnje sa porodicom;
  - 17) program izleta i ekskurzija;
  - 18) program bezbednosti i zdravlja na radu;
  - 18a) SMERNICE ZA PRILAGOĐAVANJE I PRUŽANJE DODATNE PODRŠKE;
  - 19) druge programe od značaja za školu.
- Individualni obrazovni planovi svih učenika koji se obrazuju po individualnom obrazovnom planu čine prilog školskog programa.

Dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju

Član 12.

ZA UČENIKA I ODRASLOG KOME JE ZBOG SMETNJI U RAZVOJU I INVALIDITETA, SPECIFIČNIH TEŠKOĆA U UČENJU, SOCIJALNE USKRAĆENOSTI, RIZIKA OD RANOG NAPUŠTANJA ŠKOLOVANJA I DRUGIH RAZLOGA POTREBNA DODATNA PODRŠKA U OBRAZOVANJU I VASPITANJU, ŠKOLA OBEZBEĐUJE OTKLANJANJE FIZIČKIH I KOMUNIKACIJSKIH PREPREKA I ZAVISNO OD POTREBA, DONOSI I INDIVIDUALNI OBRAZOVNI PLAN, U SKLADU SA ZAKONOM.

CILJ DODATNE PODRŠKE U OBRAZOVANJU I VASPITANJU JESTE POSTIZANJE OPTIMALNOG UKLJUČIVANJA UČENIKA I ODRASLIH U REDOVAN OBRAZOVNO-VASPITNI RAD, OSAMOSTALJIVANJE U VRŠNJAČKOM KOLEKTIVU I NJEGOVO NAPREDOVANJE U OBRAZOVANJU I PRIPREMA ZA SVET RADA.

UČENIK IZ STAVA 1. TREBA DA ISPUNJAVA ZDRAVSTVENE USLOVE KOJI ODGOVARAJU ZAHTEVIMA ZANIMANJA.

ZA OSTVARIVANJE DODATNE PODRŠKE U OBRAZOVANJU I VASPITANJU, DIREKTOR, NASTAVNIK, STRUČNI SARADNIK, VASPITAČ, PEDAGOŠKI I ANDRAGOŠKI ASISTENT I RODITELJ, ODNOSNO DRUGI ZAKONSKI

ZASTUPNIK, MOŽE DA DOBIJE POSEBNU STRUČNU POMOĆ U POGLEDU SPROVOĐENJA INKLUZIVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA.

RADI OSTVARIVANJA DODATNE PODRŠKE U OBRAZOVANJU I VASPITANJU, ŠKOLA OSTVARUJE SARADNJU SA ORGANIMA LOKALNE SAMOUPRAVE, KAO I DRUGIM ORGANIZACIJAMA, USTANOVAMA I INSTITUCIJAMA NA LOKALNOM I ŠIREM NIVOU.

POSEBNU STRUČNU POMOĆ IZ STAVA 4. OVOG ČLANA MOGU DA PRUŽAJU LICA KOMPETENTNA U OBLASTI INKLUZIVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA I ŠKOLE KOJE SU SVOJIM AKTIVNOSTIMA POSTALE PRIMERI DOBRE PRAKSE U SPROVOĐENJU INKLUZIVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA.

LISTE LICA I ŠKOLA IZ STAVA 6. OVOG ČLANA, UTVRĐUJE MINISTAR.

BLIŽE USLOVE ZA UTVRĐIVANJE LISTA IZ STAVA 7. OVOG ČLANA, PROPISUJE MINISTAR.

LISTE IZ STAVA 7. OVOG ČLANA OBJAVLJUJU SE NA ZVANIČNOJ INTERNET STRANI MINISTARSTVA.

Program kulturnih aktivnosti škole

Član 13.

~~Kulturna aktivnost škole obuhvata aktivnosti koje se ostvaruju na osnovu programa kulturnih aktivnosti škole i obuhvata: proslave dana škole, početka i završetka školske godine, proslave školskih i državnih praznika, priredbe, predstave, izložbe, koncerte, sportska takmičenja, naučno-istraživačke aktivnosti, i druge aktivnosti koje doprinose proširenju uticaja škole na vaspitanje učenika i kulturni razvoj školskog okruženja, kao i zajedničke kulturne aktivnosti sa institucijama i organizacijama u lokalnoj samoupravi radi obogaćivanja kulturnog života. i ostvarivanja obrazovno-vaspitne uloge škole.~~

PROGRAM KULTURNIH AKTIVNOSTI ŠKOLE OBUHVATA: PROSLAVE DANA ŠKOLE, POČETKA I ZAVRŠETKA ŠKOLSKE GODINE, PROSLAVE ŠKOLSKIH I DRŽAVNIH PRAZNIKA, PRIREDBE, PREDSTAVE, IZLOŽBE, KONCERTE, SPORTSKA TAKMIČENJA, NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE AKTIVNOSTI, I DRUGE AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE PROŠIRENJU UTICAJA ŠKOLE NA VASPITANJE UČENIKA I KULTURNI RAZVOJ ŠKOLSKOG OKRUŽENJA, KAO I ZAJEDNIČKE KULTURNE AKTIVNOSTI SA RELEVANTNIM POJEDINCIMA, INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA RADI OBOGAĆIVANJA KULTURNOG ŽIVOTA.

Program slobodnih aktivnosti

Član 14.

~~Radi jačanja obrazovno-vaspitne delatnosti škole, podsticanja individualnih sklonosti i interesovanja, pravilnog korišćenja slobodnog vremena, kao i radi bogaćenja društvenog života i razvođa učenika, razvijanja i negovanja drugarstva i prijateljstva, škola je dužna da realizuje slobodne aktivnosti, koje se, po pravilu, sprovode kroz rad u sekcijama.~~

RADI JAČANJA OBRAZOVNO-VASPITNE DELATNOSTI ŠKOLE, PODSTICANJA INDIVIDUALNIH SKLONOSTI I INTERESOVANJA I PRAVILNOG KORIŠĆENJA SLOBODNOG VREMENA, ŠKOLA JE DUŽNA DA REALIZUJE SLOBODNE AKTIVNOSTI, KOJE SE SPROVODE KROZ RAD U SEKCIJAMA I VANNASTAVNIM AKTIVNOSTIMA.

Program karijernog vođenja i savetovanja učenika

Član 15.

Škola omogućava formiranje zrele i odgovorne ličnosti, sposobne da donosi dobro promišljene i odgovorne odluke o vlastitoj profesionalnoj budućnosti i da ih sprovodi u delo.

Škola formira stručni tim za karijerno vođenje i savetovanje u čijem sastavu su stručni saradnici i nastavnici. Tim u saradnji sa nastavnicima realizuje praćenje individualnih sklonosti učenika. Savetodavni rad obavlja se tokom školovanja, i škola, po potrebi, saraduje sa nadležnim ustanovama koje se bave karijernim vođenjem i savetovanjem.

~~Škola pomaže učenicima i roditeljima u istraživanju mogućnosti za dalje učenje i zapošljavanje, odnosno identifikovanje, izbor i korišćenje brojnih informacija o profesijama, karijeri, daljem učenju i obrazovanju i objektivnorazlikovanje i formiranje sopstvenog stava o tome. U tom cilju škola prati razvoj učenika i informiše ih o zanimanjima, obrazovnim profilima, uslovima studiranja i potrebama na tržištu rada.~~

ŠKOLA POMAŽE UČENICIMA I RODITELJIMA U ISTRAŽIVANJU MOGUĆNOSTI ZA DALJE UČENJE I ZAPOŠLJAVANJE, ODNOSNO IDENTIFIKOVANJE, IZBOR I KORIŠĆENJE BROJNIH INFORMACIJA O PROFESIJAMA, KARIJERI, DALJEM UČENJU I OBRAZOVANJU I OBJEKTIVNORAZLIKOVANJE I FORMIRANJE SOPSTVENOG STAVA O TOME.

Program zaštite životne sredine

Član 16.

Program zaštite životne sredine obuhvata aktivnosti usmerene na jačanje i razvoj svesti o značaju zdrave životne sredine, održivog razvoja i očuvanju i unapređenju prirodnih resursa.

Škola doprinosi zaštiti životne sredine ostvarivanjem programa zaštite životne sredine, zajedničkim istraživanjem i akcijama lokalne samouprave i škole, kao i na drugi način, u skladu sa zakonom.

Program zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i programi prevencije drugih oblika rizičnog ponašanja

Član 17.

Program zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i programi prevencije drugih oblika rizičnog ponašanja, kao što su, naročito, upotreba alkohola, duvana, psihoaktivnih supstanci, maloletnička delinkvencija, sastavni su deo školskog programa i ostvaruju se u skladu sa Zakonom.

Programi iz stava 1. ovog člana ostvaruju se kroz različite nastavne i slobodne aktivnosti sa učenicima, zaposlenima, roditeljima, odnosno ~~starateljima~~ DRUGIM ZAKONSKIM ZASTUPNICIMA, u saradnji sa jedinicom lokalne samouprave, u skladu sa utvrđenim potrebama.

U ostvarivanjeU programa iz stava 1. ovog člana uključuju se i fizička i pravna lica sa teritorije jedinice lokalne samouprave, ustanove u oblasti kulture i sporta, vršnjački posrednici, kao i lica obučena za prevenciju i intervenciju u slučaju nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i drugih oblika rizičnog ponašanja.

Listu lica obučenih za prevenciju i intervenciju u slučaju nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i drugih oblika rizičnog ponašanja i listu škola koje su svojim aktivnostima postale primeri dobre prakse u sprovođenju programa iz stava 1. ovog člana, utvrđuje ministar.

Bliže uslove za utvrđivanje lista iz stava 4. ovog člana, propisuje ministar.

Liste iz stava 4. ovog člana objavljuju se na zvaničnoj internet strani Ministarstva.

Program školskog sporta

Član 18.

Radi razvoja i praktikovanja zdravih životnih stilova, svesti o važnosti sopstvenog zdravlja i bezbednosti, potrebe negovanja i razvoja fizičkih sposobnosti, škola u okviru školskog programa, pored nastave realizuje i program školskog sporta.

Školskim sportom su obuhvaćeni svi učenici kroz odeljenjska takmičenja i pripreme za takmičenja. Škola obavlja pripreme i takmičenja u skladu sa školskim programom. Škola može da sarađuje i sa lokalnim sportskim organizacijama.

U toku školske godine škola može da organizuje nedelju školskog sporta.

Program saradnje sa lokalnom samoupravom

Član 19.

Saradnja sa lokalnom samoupravom, koja uključuje i saradnju sa kancelarijama za mlade u jedinicama lokalne samouprave, ostvaruje se na osnovu programa koji čini deo školskog programa i deo razvojnog plana škole.

Škola prati, uključuje se u dešavanja u lokalnoj samoupravi, i zajedno sa njenim predstavnicima planira sadržaj i način saradnje, naročito o pitanjima od kojih zavisi razvoj škole.

Program saradnje sa porodicom

Član 20.

~~Škola podstiče i neguje partnerski odnos sa roditeljima, odnosno starateljima DRUGIM ZAKONSKIM ZASTUPNICIMA učenika, zasnovan na principima međusobnog razumevanja, poštovanja i poverenja.~~

~~Programom saradnje sa porodicom škola definiše oblasti, sadržaj i oblike saradnje sa roditeljima, odnosno starateljima DRUGIM ZAKONSKIM ZASTUPNICIMA učenika, koji obuhvataju detaljno informisanje i savetovanje roditelja, uključivanje roditelja u aktivnosti škole, konsultovanje u donošenju odluka oko bezbednosnih, nastavnih, vannastavnih, organizacionih i finansijskih pitanja i to radi unapređivanja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, kao i obezbeđivanja sveobuhvatnosti i trajnosti obrazovno-vaspitnih uticaja.~~

~~PROGRAM IZ STAVA 2. OVOG ČLANA OBUHVATA I NAČINE SARADNJE SA SAVETOM RODITELJA FORMIRANIM U JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE.~~

~~Radi praćenja uspešnosti programa, škola može da na kraju svakog polugodišta organizuje anketiranje roditelja u pogledu njihovog zadovoljstva programom i u pogledu njihovih sugestija za naredno polugodište. Anketiranje se obavlja anonimno kako bi bilo objektivno.~~

~~Mišljenje roditelja, odnosno staratelja DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA, dobijeno kao rezultat anketiranja, uzima se u obzir u postupku vrednovanja kvaliteta rada škole.~~

~~ŠKOLA PODSTIČE I NEGUJE PARTNERSKI ODNOS SA RODITELJIMA, ODNOSNO DRUGIM ZAKONSKIM ZASTUPNICIMA UČENIKA, ZASNOVAN NA PRINCIPIMA MEĐUSOBNOG RAZUMEVANJA, POŠTOVANJA I POVERENJA.~~

~~PROGRAMOM SARADNJE SA PORODICOM ŠKOLA DEFINIŠE OBLASTI, SADRŽAJ I OBLIKE SARADNJE SA RODITELJIMA, ODNOSNO DRUGIM ZAKONSKIM ZASTUPNICIMA UČENIKA, KOJI OBUHVATAJU DETALJNO INFORMISANJE I SAVETOVANJE RODITELJA, UKLJUČIVANJE RODITELJA U AKTIVNOSTI ŠKOLE, KONSULTOVANJE U DONOŠENJU ODLUKA OKO BEZBEDNOSNIH, NASTAVNIH, VANNASTAVNIH, ORGANIZACIONIH I FINANSIJSKIH PITANJA I TO RADI UNAPREĐIVANJA KVALITETA OBRAZOVANJA I VASPITANJA, KAO I OBEZBEĐIVANJA SVEOBUHVATNOSTI I TRAJNOSTI OBRAZOVNO-VASPITNIH UTICAJA.~~

~~PROGRAM IZ STAVA 2. OVOG ČLANA OBUHVATA I NAČINE SARADNJE SA SAVETOM RODITELJA FORMIRANIM U JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE.~~

RADI PRAĆENJA USPEŠNOSTI PROGRAMA, ŠKOLA MOŽE DA NA KRAJU SVAKOG POLUGODIŠTA ORGANIZUJE ANKETIRANJE RODITELJA U POGLEDU NJIHOVOG ZADOVOLJSTVA PROGRAMOM I U POGLEDU NJIHOVIH SUGESTIJA ZA NAREDNO POLUGODIŠTE. ANKETIRANJE SE OBAVLJA ANONIMNO KAKO BI BILO OBJEKTIVNO.

MIŠLJENJE RODITELJA, ODNOSNO DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA, DOBIJENO KAO REZULTAT ANKETIRANJA, UZIMA SE U OBZIR U POSTUPKU VREDNOVANJA KVALITETA RADA ŠKOLE.

Program izleta i ekskurzija

~~Član 21.~~

~~Škola planira izvođenje izleta i ekskurzija, na način i pod uslovima utvrđenim nastavnim planom i programom NASTAVE I UČENJA.~~

~~Program izleta i ekskurzija sastavni je deo školskog programa i godišnjeg plana rada škole.~~

~~Prilikom izvođenja izleta i ekskurzije naročito se mora voditi računa o svim vidovima zaštite i bezbednosti učenika.~~

PROGRAM ESKURZIJA

ČLAN 21.

ŠKOLA PLANIRA IZVOĐENJE ESKURZIJA, NA NAČIN I POD USLOVIMA UTVRĐENIM PLANOM I PROGRAMOM NASTAVE I UČENJA.

PROGRAM ESKURZIJA SASTAVNI JE DEO ŠKOLSKOG PROGRAMA I GODIŠNJEG PLANA RADA ŠKOLE.

PRILIKOM IZVOĐENJA ESKURZIJE NAROČITO SE MORA VODITI RAČUNA O SVIM VIDOVI MA ZAŠTITE I BEZBEDNOSTI UČENIKA.

PROGRAM STUDIJSKE POSETE

ČLAN 21A

NASTAVNIK MOŽE U TOKU ŠKOLSKE GODINE DA DEO NASTAVE PROVEDE U ODGOVARAJUĆOJ SREDNJOJ ŠKOLI U INOSTRANSTVU, A NA OSNOVU MEĐUNARODNOG UGOVORA O RAZMENI I MOBILNOSTI.

Program bezbednosti i zdravlja na radu

Član 22.

Program bezbednosti i zdravlja na radu obuhvata zajedničke aktivnosti škole, roditelja i lokalne samouprave, usmerene na razvoj svesti za sprovođenje i unapređivanje bezbednosti i zdravlja na radu.

Učeničke organizacije u školi

Član 23.

Škola može da ima svoje učeničke organizacije, a može da se povezuje i sa organizacijama van škole (Crveni krst, organizacija gorana, planinara, izviđača i slično), u skladu sa zakonom.

U svakoj školi se organizuje učenički parlament, u skladu sa Zakonom.

Učenički parlament predlaže svoj program rada, u skladu sa Zakonom.

Način rada učeničkog parlamenta određuje se aktom škole.

Učenički parlamenti škola mogu da se udruže u zajednicu učeničkih parlamenata.

Učenički parlament, uz saglasnost školskog odbora, može osnovati učenički klub.

Plan rada učeničkog kluba donosi školski odbor, na predlog učeničkog parlamenta,

kao sastavni deo školskog programa. Način rada učeničkog kluba određuje se aktom škole.

4. Model centar

Član 24.

~~Model centar je škola koja unutar školskog programa ostvaruje i druge programe i aktivnosti usmerene na unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada, povećanje kvaliteta i dostupnosti obrazovanja i vaspitanja.~~

~~Ukoliko škola ostvaruje programe i aktivnosti obrazovanja kojima se unapređuje obrazovno-vaspitni rad za odrasle, model centar obrazuje centar za kontinuirano obrazovanje odraslih, kao posebnu organizacionu jedinicu.~~

~~Bliže uslove na osnovu kojih škola stiče status model centra i druga pitanja od značaja za rad model centra propisuje ministar.~~

4. MODEL USTANOVA

Član 24.

USTANOVA MOŽE DA STEKNE STATUS MODEL USTANOVE.

MODEL USTANOVA JE USTANOVA KOJA OSTVARUJE IZUZETNE REZULTATE U OBRAZOVNOM I VASPITNOM RADU, NAROČITO DOPRINOSI UNAPREĐIVANJU OBRAZOVNE I VASPITNE PRAKSE U SKLADU SA OPŠTIM PRINCIPIMA I CILJEVIMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA.

ODLUKU O DODELI STATUSA MODEL USTANOVE DONOSI MINISTAR.

BLIŽE USLOVE ZA STICANJE STATUSA MODEL USTANOVE I PRESTANKA VAŽENJA STATUSA, PROPISUJE MINISTAR.

III. OSTVARIVANJE OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Obrazovno-vaspitni rad

Član 25.

~~Obrazovno-vaspitni rad obuhvata nastavne i vannastavne aktivnosti škole kojima se estvaruje školski program i postižu propisani ciljevi, ishodi, i standardi postignuća i KOMPETENCIJE, u skladu sa Zakonom i ovim zakonom.~~

OBRAZOVNO-VASPITNI RAD OBUHVATA NASTAVNE I VANNASTAVNE AKTIVNOSTI ŠKOLE KOJIMA SE OSTVARUJE ŠKOLSKI PROGRAM I POSTIŽU PROPISANI CILJEVI, ISHODI, STANDARDI POSTIGNUĆA I KOMPETENCIJE, U SKLADU SA ZAKONOM I OVIM ZAKONOM.

Oblici obrazovno-vaspitnog rada

Član 26.

Obavezni oblici obrazovno-vaspitnog rada za redovnog učenika su: nastava – teorijska, praktična i vežbe, dodatna, dopunska nastava i praksa kada su određeni ~~nastavnim~~ planom i programom NASTAVE I UČENJA, pripremna nastava i društveno-korisni rad ako se u toku školske godine ukaže potreba za njim.

Obavezni oblici obrazovno-vaspitnog rada za vanrednog učenika mogu biti: nastava, pripremni i konsultativno-instruktivni rad.

Izborni oblici obrazovno-vaspitnog rada su verska nastava i građansko vaspitanje i drugi predmeti određeni ~~nastavnim~~ planom i programom NASTAVE I UČENJA.

UČENIK OBAVEZNO BIRA SA LISTE IZBORNIH PROGRAMA VERSKU NASTAVU ILI GRAĐANSKO VASPITANJE.

Fakultativni oblici obrazovno-vaspitnog rada su: nastava jezika nacionalne manjine sa elementima nacionalne kulture, drugog, odnosno trećeg stranog jezika i predmeta potrebnih za dalje školovanje, stručno osposobljavanje ili razvoj učenika i

vannastavni oblici – hor, orkestar, pozorište, ekskurzija, kulturno-umetničke, tehničke, pronalazačke, humanitarne, sportsko-rekreativne i druge aktivnosti. Fakultativni oblici obrazovno-vaspitnog rada obavezni su za učenike koji se za njih opredele.

DUALNO OBRAZOVANJE

ČLAN 26 A

DUALNO OBRAZOVANJE JE MODEL REALIZACIJE U SISTEMU SREDNJEG STRUČNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA U KOME SE KROZ TEORIJSKU NASTAVU I VEŽBE U ŠKOLI I UČENJE KROZ RAD KOD POSLODAVCA, STIČU, USAVRŠAVAJU I IZGRAĐUJU ZNANJA, VEŠTINE, SPOSOBNOSTI I STAVOVI U SKLADU SA STANDARDOM KVALIFIKACIJE I PLANOM I PROGRAMOM NASTAVE I UČENJA.

MINISTARSTVO U KONKURSU ZA UPIS UČENIKA U SREDNJU ŠKOLU INFORMIŠE UČENIKE I RODITELJE O ŠKOLAMA I OBRAZOVNIM PROFILIMA KOJE OSTVARUJU OBRAZOVANJE PO DUALNOM MODELU.

Nastava na daljinu

Član 27.

~~Obrazovno-vaspitni rad može da se ostvaruje i kao nastava na daljinu.~~

~~Nastava na daljinu može da se organizuje za redovnog učenika koji nije u mogućnosti da pohađa nastavu i druge oblike obrazovno-vaspitnog rada zbog bolesti, invaliditeta, kao i nemogućnosti putovanja do škole zbog života u udaljenim sredinama.~~

~~Nastava na daljinu ostvaruje se na zahtev roditelja, odnosno staratelja, za svaku školsku godinu.~~

~~O nastavi na daljinu škola odlučuje na osnovu raspoloživih sredstava potrebnih za ovaj vid obrazovanja i vaspitanja.~~

~~Škola vodi evidenciju o obrazovanju i vaspitanju učenika koji ostvaruju nastavu na daljinu.~~

~~Bliže uslove za ostvarivanje nastave na daljinu, način osiguranja kvaliteta i vrednovanja, kao i druga pitanja vezana za ostvarivanje nastave na daljinu propisuje ministar.~~

NASTAVA NA DALJINU OSTVARUJE SE NA OBRAZLOŽENI ZAHTEV RODITELJA, ODNOSNO DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA, ZA SVAKU ŠKOLSKU GODINU.

O NASTAVI NA DALJINU ŠKOLA ODLUČUJE NA OSNOVU KADROVSKIH, PROSTORNIH I MATERIJALNO-TEHNIČKIH USLOVA POTREBNIH ZA OVAJ VID OBRAZOVANJA I VASPITANJA.

ZA ORGANIZOVANJE NASTAVE NA DALJINU ŠKOLA PODNOSI ZAHTEV MINISTARSTVU ZA DOBIJANJE SAGLASNOSTI ZA ORGANIZOVANJE NASTAVE NA DALJINU. MINISTAR DONOSI REŠENJE KOJIM SE DAJE SAGLASNOST ZA ORGANIZOVANJE NASTAVE NA DALJINU.

ŠKOLA VODI EVIDENCIJU O OBRAZOVANJU I VASPITANJU UČENIKA KOJI POHAĐAJU NASTAVU NA DALJINU.

BLIŽE KADROVSKE I MATERIJALNO-TEHNIČKE USLOVE ZA OSTVARIVANJE NASTAVE NA DALJINU, NAČIN OSIGURANJA KVALITETA I VREDNOVANJA POSTIGNUĆA, NAČIN EVIDENTIRANJA NASTAVE NA DALJINU, KRITERIJUMI NA OSNOVU KOJIM SE UČENIKU DAJE SAGLASNOST ZA POHAĐANJE NASTAVE NA DALJINU, KAO I DRUGA PITANJA VEZANA ZA OSTVARIVANJE NASTAVE NA DALJINU PROPISUJE MINISTAR.

Broj i trajanje časova

Član 28.

~~U gimnaziji učenik može da ima do 31 čas obavezne i izborne nastave nedeljno, u stručnoj i umetničkoj školi do 33 časa, osim u školi koja ostvaruje programe baletskog obrazovanja, gde učenik može da ima do 41 čas.~~

~~Kada učenik škole iz stava 1. ovog člana pripadnik nacionalne manjine stiče obrazovanje na jeziku nacionalne manjine, odnosno dvojezično ili na srpskom jeziku, ima dva časa nastave nedeljno više.~~

~~Učenik može da ima do četiri časa fakultativne nastave nedeljno.~~

~~Čas teorijske nastave i vežbi traje 45 minuta, a praktične nastave 60 minuta.~~

~~Nastava može da bude organizovana u blokovima.~~

~~U školi za učenike sa smetnjama u razvoju nastavnim planom i programom može se propisati kraće trajanje časa.~~

VREME KOJE UČENIK PROVODI U ŠKOLI

ČLAN 28.

VREME KOJE UČENIK PROVODI U ŠKOLI IZRAŽENO JE U SATIMA I OBUHVATA ČASOVE OBAVEZNIH PREDMETA I IZBORNIH PROGRAMA I AKTIVNOSTI.

U GIMNAZIJI UČENIK MOŽE DA IMA DO 27 SATI OBAVEZNIH PREDMETA I IZBORNIH PROGRAMA NASTAVE NEDELJNO, U STRUČNOJ I UMETNIČKOJ ŠKOLI DO 28 SATI, OSIM U ŠKOLI KOJA OSTVARUJE PROGRAME BALETSKOG OBRAZOVANJA, GDE UČENIK MOŽE DA IMA DO 34 SATA.

KADA UČENIK ŠKOLE IZ STAVA 2. OVOG ČLANA PRIPADNIK NACIONALNE MANJINE STIČE OBRAZOVANJE NA JEZIKU NACIONALNE MANJINE, ODNOSNO DVOJEZIČNO ILI NA SRPSKOM JEZIKU, IMA DO DVA SATA NASTAVE NEDELJNO VIŠE.

UČENIK MOŽE DA IMA DO TRI ČASA IZBORNIH AKTIVNOSTI NEDELJNO.

ČAS TEORIJSKE NASTAVE I VEŽBI TRAJE 45 MINUTA, A PRAKTIČNE NASTAVE 60 MINUTA.

NASTAVA MOŽE DA BUDE ORGANIZOVANA U BLOKOVIMA.

U ŠKOLI ZA UČENIKE SA SMETNJAMA U RAZVOJU PLANOM I PROGRAMOM NASTAVE I UČENJA MOŽE SE PROPISATI KRAĆE TRAJANJE ČASA.

U NEDELJNI BROJ SATI IZ STAVA 2. OVOG ČLANA NE URAČUNAVA SE TRAJANJE DOPUNSKE I DODATNE NASTAVE I ČASA ODELJENSKOG STAREŠINE.

Broj učenika u odeljenju

Član 29.

Nastava se izvodi u odeljenju do 30 učenika, u grupi, odnosno pojedinačno, u skladu sa školskim programom.

U jednom odeljenju mogu da budu najviše dva učenika sa smetnjama u razvoju.

Broj učenika utvrđen u stavu 1. ovog člana umanjuje se za dva po učeniku koji srednje obrazovanje i vaspitanje stiče ostvarivanjem individualnog obrazovnog plana, odnosno za tri po učeniku koji srednje obrazovanje i vaspitanje stiče ostvarivanjem individualnog obrazovnog plana sa prilagođenim standardima PRILAGOĐENIM I IZMENJENIM SADRŽAJIMA I ISHODIMA UČENJA.

U odeljenju, odnosno vaspitnoj grupi učenika u školama za učenike sa smetnjama u razvoju može biti od šest do 12 učenika, a za praktičnu nastavu do šest učenika.

Praktična nastava i profesionalna praksa

Član 30.

Praktičnu nastavu i profesionalnu praksu škola može da ostvaruje u saradnji sa privrednim društvom, ustanovom, drugom organizacijom ili drugim pravnim licem.

Način sprovođenja praktične nastave iz stava 1. ovog člana i druga pitanja vezana za ostvarivanje praktične nastave uređuje ministar.

Za učenika sa smetnjama u razvoju obezbeđuje se adaptacija radnog mesta u odnosu na njegove mogućnosti i vrstu invaliditeta u okviru praktične nastave.

~~Vreme, način i uslovi za ostvarivanje praktične nastave i profesionalne prakse utvrđuju se ugovorom.~~

**USLOVI ZA OSTVARIVANJE PRAKTIČNE NASTAVE I PROFESIONALNE PRAKSE
UTVRĐUJU SE UGOVOROM.**

Drugi oblici neposrednog obrazovno-vaspitnog rada

Član 31.

Dodatnu nastavu škola ostvaruje za učenika koji postiže izuzetne rezultate ili pokazuje interesovanje za produblјivanje znanja iz određenog predmeta.

Dopunsku nastavu škola ostvaruje sa učenicima koji imaju teškoće u savladavanju programa iz pojedinih predmeta ili sa učenicima koji žele da unaprede postignuća u određenoj nastavnoj oblasti.

Učenik je obavezan da ostvaruje dopunsku nastavu ako se proceni da je to potrebno.

Pripremnju nastavu škola ostvaruje za redovnog učenika koji se upućuje na polaganje razrednog ispita, i za vanrednog učenika.

Pripremnja nastava ostvaruje se i za učenika koji je upućen na polaganje popravnog ispita, u obimu od najmanje 10% od ukupnog godišnjeg broja časova iz predmeta na koji je upućen na popravni ispit.

Škola je dužna da organizuje pripremu svih učenika za polaganje maturalnih i završnih ispita u obimu od najmanje 5% od ukupnog godišnjeg broja časova iz predmeta iz kojih se polaže maturalni, odnosno završni ispit.

Za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, koji su uključeni u redovan sistem obrazovanja i vaspitanja, ostvaruje se dodatna podrška u skladu sa individualnim obrazovnim planom.

Učenička zadruga

Član 32.

U školi može da se osnuje učenička zadruga s ciljem podsticanja razvijanja pozitivnog odnosa učenika prema radu i profesionalne orijentacije, povezivanja nastave sa svetom rada, razvijanja svesti o odgovornosti za preuzete obaveze, kao i razvoja pozitivnog odnosa prema timskom radu I PREDUZETNIŠTVU.

Rad učeničke zadruge uređuje se statutom škole i pravilima za rad zadruge, u skladu sa zakonom.

Škola može pružati usluge i prodavati proizvode nastale kao rezultat rada u učeničkoj zadruzi, kao i školski pribor i opremu.

Sredstva stečena radom učeničke zadruge koriste se za proširenje materijalne osnove rada učeničke zadruge, ekskurzije, ishranu učenika, nagrade članovima zadruge i unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada u školi i u druge svrhe, u skladu sa aktima kojima se uređuje rad učeničke zadruge.

IV. UČENICI

1. Upis učenika i odraslih

Pravo na upis

Član 33.

U školu može da se upiše lice koje je završilo osnovno obrazovanje i vaspitanje. Lice koje je završilo u inostranstvu osnovno obrazovanje i vaspitanje ili jedan od poslednja dva razreda osnovnog obrazovanja, odnosno koje je završilo u Republici Srbiji stranu školu ili jedan od poslednja dva razreda osnovnog obrazovanja, može da se upiše u školu ako mu se prizna strana školska isprava.

U prvi razred škole koja ostvaruje programe muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja može da se upiše lice koje je završilo osnovno muzičko, odnosno baletsko obrazovanje i vaspitanje, a lice koje nije završilo osnovno muzičko, odnosno baletsko obrazovanje i vaspitanje, ako prethodno položi ispit na nivou programa tog obrazovanja.

Lice koje pohađa osnovno obrazovanje i vaspitanje, a nije ga završilo, a završilo je osnovno muzičko ili baletsko obrazovanje i vaspitanje, može da se upiše u školu koja ostvaruje programe muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja radi pohađanja nastave iz umetničkih i stručnih predmeta.

Nakon završenog srednjeg obrazovanja i vaspitanja u školu može da se upiše lice radi prekvalifikacije, dokvalifikacije, specijalističkog ili majstorskog obrazovanja.

~~Nastavnim Planom i programom NASTAVE I UČENJA utvrđuju se uslovi za sticanje specijalističog i majstorskog obrazovanja.~~

~~PLANOM I PROGRAMOM NASTAVE I UČENJA UTVRĐUJU SE USLOVI ZA STICANJE SPECIJALISTIČOG I MAJSTORSKOG OBRAZOVANJA.~~

Upis u školu za obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju

Član 34.

U školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju može da se upiše lice na osnovu mišljenja interresorne komisije i uz saglasnost roditelja, odnosno staratelja DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA.

Odlučivanje o broju učenika za upis

Član 35.

~~Škola, čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, do 31. decembra, predlaže Ministarstvu, preko školskih uprava, broj učenika za upis STRUKTURU UPISA UČENIKA PO PODRUČJIMA RADA I OBRAZOVNIM PROFILIMA ZA NAREDNU ŠKOLSKU GODINU.~~

~~Pri određivanju broja učenika škola u saradnji sa predstavnicima organizacije nadležne za poslove zapošljavanja vodi računa o potrebama privrede i mogućnostima daljeg školovanja budućih učenika.~~

~~PRI ODREĐIVANJU BROJA UČENIKA ŠKOLA U SARADNJI SA PREDSTAVNICIMA ORGANIZACIJE NADLEŽNE ZA POSLOVE ZAPOŠLJAVANJA PREMA SEDIŠTU LOKALNE SAMOUPRAVE, POSLODAVCIMA I ČLANOVIMA NADLEŽNIH ORGANA ZA ZAPOŠLJAVANJE U JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE, VODI RAČUNA O POTREBAMA PRIVREDE I MOGUĆNOSTIMA DALJEG ŠKOLOVANJA BUDUĆIH UČENIKA.~~

~~NADLEŽNI ORGAN U JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE ZA ZAPOŠLJAVANJE U SARADNJI SA ŠKOLSKOM UPRAVOM, POSLODAVCIMA I DRUGIM ZAINTERESOVANIM STRANAMA UČESTVUJE U IZRADI OPŠTINSKOG ODNOSNO GRADSKOG PREDLOGA PLANA UPISA UČENIKA U SVE SREDNJE ŠKOLE SA SVOJE TERITORIJE.~~

~~Za škole na teritoriji autonomne pokrajine, nadležni organ autonomne pokrajine utvrđuje broj učenika za upis u školu i dostavlja ga Ministarstvu na saglasnost.~~

~~U postupku utvrđivanja broja učenika za upis u školu u kojoj se nastava izvodi na jeziku nacionalne manjine, nacionalni savet nacionalne manjine daje mišljenje. Ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine ne dostavi mišljenje u roku od 15 dana od prijema zahteva, smatra se da je mišljenje dato.~~

~~Ministarstvo donosi odluku o broju učenika za upis u škole iz stava 1. ovog člana do 31. marta.~~

ŠKOLA, ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA SRBIJA, AUTONOMNA POKRAJINA, ODNOSNO JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE, DO 31. DECEMBRA, PREDLAŽE MINISTARSTVU, PREKO ŠKOLSKIH UPRAVA, BROJ I STRUKTURU UPISA UČENIKA PO PODRUČJIMA RADA I OBRAZOVNIM PROFILIMA ZA NAREDNU ŠKOLSKU GODINU.

PRI ODREĐIVANJU BROJA UČENIKA ŠKOLA U SARADNJI SA PREDSTAVNICIMA ORGANIZACIJE NADLEŽNE ZA POSLOVE ZAPOSŁJAVANJA PREMA SEDIŠTU LOKALNE SAMOUPRAVE, POSLODAVCIMA I ČLANOVIMA NADLEŽNIH ORGANA ZA ZAPOSŁJAVANJE U JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE, VODI RAČUNA O POTREBAMA PRIVREDE I MOGUĆNOSTIMA DALJEG ŠKOLOVANJA BUDUĆIH UČENIKA.

NADLEŽNI ORGAN U JEDINICI LOKALNE SAMOUPRAVE ZA ZAPOSŁJAVANJE U SARADNJI SA ŠKOLSKOM UPRAVOM, POSLODAVCIMA I DRUGIM ZAINTERESOVANIM STRANAMA UČESTVUJE U IZRADI OPŠTINSKOG ODNOSNO GRADSKOG PREDLOGA PLANA UPISA UČENIKA U SVE SREDNJE ŠKOLE SA SVOJE TERITORIJE.

ZA ŠKOLE NA TERITORIJI AUTONOMNE POKRAJINE, NADLEŽNI ORGAN AUTONOMNE POKRAJINE UTVRĐUJE BROJ UČENIKA ZA UPIS U ŠKOLU I DOSTAVLJA GA MINISTARSTVU NA SAGLASNOST.

U POSTUPKU UTVRĐIVANJA BROJA UČENIKA ZA UPIS U ŠKOLU U KOJOJ SE NASTAVA IZVODI NA JEZIKU NACIONALNE MANJINE, NACIONALNI SAVET NACIONALNE MANJINE DAJE MIŠLJENJE. UKOLIKO NACIONALNI SAVET NACIONALNE MANJINE NE DOSTAVI MIŠLJENJE U ROKU OD 15 DANA OD PRIJEMA ZAHTEVA, SMATRA SE DA JE MIŠLJENJE DATO.

MINISTARSTVO DONOSI ODLUKU O BROJU UČENIKA ZA UPIS U ŠKOLE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA DO 31. MARTA.

Konkurs za upis u školu čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave

Član 36.

Upis učenika u prvi razred škole čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, vrši se na osnovu konkursa.

Ministarstvo raspisuje zajednički konkurs za sve škole iz stava 1. ovog člana do 1. maja.

Konkurs sadrži i obaveštenje o jeziku na kojem se ostvaruje obrazovno-vaspiti rad, kao i informacije o prilagođenim uslovima za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju.

U postupku upisa učenika u školu, osnovne škole dostavljaju Ministarstvu sledeće podatke: ime i prezime učenika, ime jednog roditelja, odnosno ~~staratelja~~ DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA učenika, osnovna škola u kojoj je učenik završio osmi razred i upravni okrug kome ta škola pripada, ocene učenika iz šestog, sedmog i osmog razrada (prosek ocena, pojedinačne ocene i broj bodova za svaki od navedenih razreda), osvojene nagrade na takmičenjima (zbirno i pojedinačno po svakom takmičenju), broj bodova na završnom ispitu (zbirno i pojedinačno po ispitu), ukupan broj osvojenih bodova tokom školovanja, podatak da li je učenik dobitnik Vukove diplome, iskazane želje učenika (za prvi i, eventualno, drugi krug) – ukupan broj, spisak i redosled želja, upisani profil (upisan u prvom i drugom krugu, redni broj želje, šifra i naziv profila).

Učenici mogu izvršiti uvid u centralnu bazu podataka putem zvaničnog sajta Ministarstva, unosom svoje identifikacione šifre.

Uvid u podatke za učenike pojedine škole može se izvršiti samo u toj školi, u posebnoj prostoriji u koju je pristup dozvoljen samo učenicima, njihovim roditeljima,

odnosno starateljima DRUGIM ZAKONSKIM ZASTUPNICIMA i licima ovlašćenim za sprovođenje i organizaciju ispita.

Škola u toku godine vrši upis kandidata radi sticanja specijalističkog, odnosno majstorskog obrazovanja, stručne osposobljenosti, prekvalifikacije, dokvalifikacije i obuke, uz saglasnost Ministarstva, a u školi u kojoj se nastava izvodi na jeziku nacionalne manjine prethodno se pribavlja mišljenje nacionalnog saveta nacionalne manjine. Ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine ne dostavi mišljenje u roku od 15 dana od prijema zahteva, smatra se da je mišljenje dato.

Konkurs za smeštaj učenika u školu sa domom, odnosno u dom učenika, raspisuje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje učenički standard.

UPIS KANDIDATA PO POSEBNIM USLOVIMA

ČLAN 36A

POJEDINA LICA ILI GRUPE LICA MOGU DA SE UPIŠU U SREDNJU ŠKOLU POD POVOLJNIJIM USLOVIMA RADI POSTIZANJA PUNE RAVNOPRAVNOSTI U STICANJU OBRAZOVANJA.

MERILA I POSTUPAK ZA UPIS LICA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, PROPISUJE MINISTAR.

Upis odraslih

Član 37.

Upis odraslih vrši se u skladu sa Zakonom, ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje obrazovanje odraslih.

Redosled kandidata za upis u školu i prijemni ispit

Član 38.

~~Redosled kandidata za upis u školu utvrđuje se na osnovu uspeha u prethodnom školovanju koje uključuje i uspeh učenika na završnom ispitu.~~

~~Kandidati koji se upisuju u umetničku školu (muzička, baletska i umetnička škola likovne oblasti), odnosno na obrazovni profil u oblasti umetnosti, školu ili odeljenje za učenike sa posebnim IZUZETNIM sposobnostima (filološka gimnazija, matematička gimnazija, gimnazija za sportiste, i gimnazija za učenike sa posebnim IZUZETNIM sposobnostima za fiziku, ZA RAČUNARSTVO I INFORMATIKU), školu u kojoj se deo nastave ostvaruje na stranom jeziku i školu za talentovane učenike, polažu prijemni ispit za proveru posebnih IZUZETNIH sklonosti i sposobnosti.~~

~~Kandidat za upis u školu iz stava 2. ovog člana ima pravo da polaže prijemni ispit na jeziku na kojem je završio osnovno obrazovanje i vaspitanje.~~

~~Pravo na rangiranje radi upisa u školu iz stava 2. ovog člana stiče kandidat koji je položio prijemni ispit.~~

~~Redosled kandidata za upis u školu iz stava 2. ovog član, SEM SREDNJE STRUČNE ŠKOLE utvrđuje se na osnovu uspeha na prijemnom ispitu i uspeha u prethodnom školovanju.~~

~~REDOSLED KANDIDATA ZA UPIS U SREDNJU STRUČNU ŠKOLU U KOJOJ SE DEO NASTAVE OSTVARUJE NA STRANOM JEZIKU UTVRĐUJE SE NA OSNOVU USPEHA U PRETHODNOM ŠKOLOVANJU.~~

~~UČENIK KOJI JE ZAVRŠIO POSLEDNJA DVA RAZREDA NA STRANOM JEZIKU, U INOSTRANSTVU ILI STRANOJ ŠKOLI, MOŽE UPISATI ŠKOLU U KOJOJ SE OSTVARUJE DEO NASTAVE NA ISTOM JEZIKU, BEZ POLAGANJA PRIJEMNOG ISPITA, UKOLIKO JE BROJ UČENIKA U ODELJENJU MANJI OD TRIDESET.~~

~~UKOLIKO KANDIDAT IZ STAVA 6. OVOG ČLANA KONKURIŠE ZA UPIS U SVE ŠKOLE OSIM ŠKOLE U KOJOJ SE DEO NASTAVE OSTVARUJE NA STRANOM JEZIKU, IZ STAVA DVA OVOG ČLANA, POLAŽE PRIJEMNI ISPIT.~~

~~Kandidat koji je završio osnovno obrazovanje i vaspitanje ili JEDAN OD poslednja dva razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja u inostranstvu ili koji je u Republici Srbiji završio stranu školu ili JEDAN OD poslednja dva razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja u stranoj školi, upisuje se preko broja određenog za upis učenika.~~

~~Ukoliko kandidat iz stava 6. 8. ovog člana konkuriše za upis u školu iz stava 2. ovog člana, polaže prijemni ispit.~~

~~Merila i postupak za utvrđivanje redosleda kandidata za upis u školu, vrednovanje učešća učenika osmog razreda na takmičenjima i vrste takmičenja čija se mesta vrednuju, sadržinu, vreme, mesto i način polaganja prijemnog ispita i druga pitanja vezana za upis u školu, uređuje ministar.~~

~~REDOSLED KANDIDATA ZA UPIS U ŠKOLU UTVRĐUJE SE NA OSNOVU USPEHA U PRETHODNOM ŠKOLOVANJU KOJE UKLJUČUJE I USPEH UČENIKA NA ZAVRŠNOM ISPITU.~~

~~KANDIDATI KOJI SE UPISUJU U UMETNIČKU ŠKOLU (MUZIČKA, BALETSKA I UMETNIČKA ŠKOLA LIKOVNE OBLASTI), ODNOSNO NA OBRAZOVNI PROFIL U OBLASTI UMETNOSTI, ŠKOLU ILI ODELJENJE ZA UČENIKE SA IZUZETNIM SPOSOBNOSTIMA (FILOLOŠKA GIMNAZIJA, MATEMATIČKA GIMNAZIJA, GIMNAZIJA ZA SPORTISTE, † GIMNAZIJA ZA UČENIKE SA IZUZETNIM SPOSOBNOSTIMA ZA FIZIKU, ZA RAČUNARSTVO I INFORMATIKU), ŠKOLU U KOJOJ SE DEO NASTAVE OSTVARUJE NA STRANOM JEZIKU I ŠKOLU ZA TALENTOVANE UČENIKE, POLAŽU PRIJEMNI ISPIT ZA PROVERU IZUZETNIH SKLONOSTI I SPOSOBNOSTI.~~

~~KANDIDAT ZA UPIS U ŠKOLU IZ STAVA 2. OVOG ČLANA IMA PRAVO DA POLAŽE PRIJEMNI ISPIT NA JEZIKU NA KOJEM JE ZAVRŠIO OSNOVNO OBRAZOVANJE I VASPITANJE.~~

~~PRAVO NA RANGIRANJE RADI UPISA U ŠKOLU IZ STAVA 2. OVOG ČLANA STIČE KANDIDAT KOJI JE POLOŽIO PRIJEMNI ISPIT.~~

~~REDOSLED KANDIDATA ZA UPIS U ŠKOLU IZ STAVA 2. OVOG ČLANA, SEM SREDNJE STRUČNE ŠKOLE, UTVRĐUJE SE NA OSNOVU USPEHA NA PRIJEMNOM ISPITU I USPEHA U PRETHODNOM ŠKOLOVANJU.~~

~~REDOSLED KANDIDATA ZA UPIS U SREDNJU STRUČNU ŠKOLU U KOJOJ SE DEO NASTAVE OSTVARUJE NA STRANOM JEZIKU UTVRĐUJE SE NA OSNOVU USPEHA U PRETHODNOM ŠKOLOVANJU.~~

~~UČENIK KOJI JE ZAVRŠIO POSLEDNJA DVA RAZREDA NA STRANOM JEZIKU U INOSTRANSTVU ILI STRANOJ ŠKOLI, MOŽE UPISATI ŠKOLU U KOJOJ SE OSTVARUJE DEO NASTAVE NA ISTOM JEZIKU, BEZ POLAGANJA PRIJEMNOG ISPITA, UKOLIKO JE BROJ UČENIKA U ODELJENJU MANJI OD TRIDESET.~~

~~UKOLIKO KANDIDAT IZ STAVA 6. OVOG ČLANA KONKURIŠE ZA UPIS U SVE ŠKOLE OSIM ŠKOLE U KOJOJ SE DEO NASTAVE OSTVARUJE NA STRANOM JEZIKU, IZ STAVA DVA OVOG ČLANA, POLAŽE PRIJEMNI ISPIT.~~

~~KANDIDAT KOJI JE ZAVRŠIO OSNOVNO OBRAZOVANJE I VASPITANJE ILI JEDAN OD POSLEDNJA DVA RAZREDA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA U INOSTRANSTVU ILI KOJI JE U REPUBLICI SRBIJI ZAVRŠIO STRANU ŠKOLU ILI JEDAN OD POSLEDNJA DVA RAZREDA OSNOVNOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA U STRANOJ ŠKOLI, UPISUJE SE PREKO BROJA ODREĐENOG ZA UPIS UČENIKA.~~

~~UKOLIKO KANDIDAT IZ STAVA 8. OVOG ČLANA KONKURIŠE ZA UPIS U ŠKOLU IZ STAVA 2. OVOG ČLANA, POLAŽE PRIJEMNI ISPIT.~~

~~MERILA I POSTUPAK ZA UTVRĐIVANJE REDOSLEDA KANDIDATA ZA UPIS U ŠKOLU, VREDNOVANJE UČEŠĆA UČENIKA OSMOG RAZREDA NA TAKMIČENJIMA I VRSTE TAKMIČENJA ČIJA SE MESTA VREDNUJU, SADRŽINU, VREME, MESTO I NAČIN POLAGANJA PRIJEMNOG ISPITA I DRUGA PITANJA VEZANA ZA UPIS U ŠKOLU, UREĐUJE MINISTAR.~~

Izbor stranog jezika

Član 39.

Učenik u školi nastavlja sa izučavanjem stranih jezika koje je učio u osnovnom obrazovanju i vaspitanju, ukoliko su ~~nastavnim~~ planom i programom NASTAVE I UČENJA predviđena dva strana jezika, ili bira jedan od njih ukoliko je predviđen jedan strani jezik, osim ako je ~~nastavnim~~ planom i programom NASTAVE I UČENJA predviđeno obavezno učenje određenog stranog jezika.

Ako škola ne može da organizuje nastavu tih jezika zbog nedovoljnog broja prijavljenih učenika (manje od 15 na nivou razreda), u školi se organizuje nastava stranog jezika za koji postoje uslovi.

2. Svojstvo učenika*Redovan i vanredan učenik*

Član 40.

Redovan učenik prvog razreda škole je lice koje je upisano u prvi razred radi sticanja srednjeg obrazovanja i vaspitanja ili obrazovanja za rad i mlađe je od 17 godina, a vanredan učenik prvog razreda škole je lice upisano u prvi razred srednjeg obrazovanja i vaspitanja ili obrazovanja za rad i starije je od 17 godina.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, lice iz osetljivih društvenih grupa i sa izuzetnim sposobnostima mlađe od 17 godina može da stiče srednje obrazovanje i vaspitanje ili obrazovanje za rad u svojstvu vanrednog učenika, ako opravda nemogućnost redovnog pohađanja nastave, uz saglasnost ministra.

~~IZUZETNO OD STAVA 1. OVOG ČLANA, LICE STARIJE OD 17 GODINA KOJE JE PRETHODNE ŠKOLSKE GODINE ZAVRŠILO OSNOVNU ŠKOLU U TRAJANJU OD OSAM GODINA, MOŽE U NAREDNOJ ŠKOLSKOJ GODINI UPISATI SREDNJU ŠKOLU U SVOJSTVU REDOVNOG UČENIKA.~~

~~Nastavnim Planom i programom NASTAVE I UČENJA za muzičko, odnosno baletsko obrazovanje i vaspitanje i za obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju može se utvrditi druga starosna granica za upis u školu.~~

~~PLANOM I PROGRAMOM NASTAVE I UČENJA ZA MUZIČKO, ODNOSNO BALETSKO OBRAZOVANJE I VASPITANJE I ZA OBRAZOVANJE I VASPITANJE UČENIKA SA SMETNjAMA U RAZVOJU MOŽE SE UTVRDITI DRUGA STAROSNA GRANICA ZA UPIS U ŠKOLU.~~

Sticanje svojstva učenika

Član 41.

~~Svojstvo redovnog, odnosno vanrednog učenika stiče se upisom u školu svake školske godine, pod uslovima utvrđenim Zakonom i ovim zakonom.~~

~~Redovan i vanredan učenik iz stava 1. ovog člana imaju pravo da se upišu u odgovarajući razred najkasnije do 31. avgusta, osim ako je započet postupak po zahtevu za zaštitu prava učenika kada se vrši upis po okončanju postupka.~~

~~REDOVAN UČENIK IZ STAVA 1. OVOG ČLANA IMA PRAVO DA SE UPIŠE U ODGOVARAJUĆI RAZRED NAJKASNIJE DO 31. AVGUSTA, OSIM AKO JE ZAPOČET POSTUPAK PO ZAHTEVU ZA ZAŠTITU PRAVA UČENIKA ILI VASPITNO-DISCIPLINSKI POSTUPAK KADA SE VRŠI UPIS PO OKONČANJU POSTUPKA.~~

~~VANREDNI UČENIK IZ STAVA 1. OVOG ČLANA IMA PRAVO DA SE UPIŠE U ODGOVARAJUĆI RAZRED U TOKU ŠKOLSKE GODINE.~~

~~VANREDNI UČENIK IZ STAVA 1. OVOG ČLANA NE MOŽE ZAVRŠITI ZAPOČETI RAZRED U ROKU KRAĆEM OD GODINU DANA.~~

~~Izuzetno, redovan učenik srednjeg obrazovanja i vaspitanja koji nije položio popravni ispit može da završi započeti razred u istoj školi naredne školske godine, u svojstvu vanrednog učenika, ponovnim polaganjem nepoloženog ispita, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova koje utvrdi škola. Kada završi razred, vanredan učenik ima pravo da se u istoj školskoj godini upiše u naredni razred, u istom svojstvu.~~

~~SVOJSTVO REDOVNOG, ODNOSNO VANREDNOG UČENIKA STIČE SE UPISOM U ŠKOLU SVAKE ŠKOLSKE GODINE, POD USLOVIMA UTVRĐENIM ZAKONOM I OVIM ZAKONOM.~~

~~REDOVAN UČENIK IZ STAVA 1. OVOG ČLANA IMA PRAVO DA SE UPIŠE U ODGOVARAJUĆI RAZRED NAJKASNIJE DO 31. AVGUSTA, OSIM AKO JE ZAPOČET POSTUPAK PO ZAHTEVU ZA ZAŠTITU PRAVA UČENIKA ILI VASPITNO-DISCIPLINSKI POSTUPAK KADA SE VRŠI UPIS PO OKONČANJU POSTUPKA.~~

~~VANREDNI UČENIK IZ STAVA 1. OVOG ČLANA IMA PRAVO DA SE UPIŠE U ODGOVARAJUĆI RAZRED U TOKU ŠKOLSKE GODINE.~~

~~VANREDNI UČENIK IZ STAVA 1. OVOG ČLANA NE MOŽE ZAVRŠITI ZAPOČETI RAZRED U ROKU KRAĆEM OD GODINU DANA.~~

~~IZUZETNO, REDOVAN UČENIK SREDNJEG OBRAZOVANJA I VASPITANJA KOJI NIJE POLOŽIO POPRAVNI ISPIT MOŽE DA ZAVRŠI ZAPOČETI RAZRED U ISTOJ ŠKOLI NAREDNE ŠKOLSKE GODINE, U SVOJSTVU VANREDNOG UČENIKA, PONOVNIM POLAGANJEM NEPOLOŽENOG ISPITA, UZ OBAVEZU PLAĆANJA NAKNADE STVARNIH TROŠKOVA KOJE UTVRDI ŠKOLA. KADA ZAVRŠI RAZRED, VANREDAN UČENIK IMA PRAVO DA SE U ISTOJ ŠKOLSKOJ GODINI UPIŠE U NAREDNI RAZRED, U ISTOM SVOJSTVU.~~

Uporedno školovanje i svojstvo učenika

Član 42.

Učenik ima svojstvo redovnog učenika u jednoj školi, osim ako se uporedo školuje u školi koja ostvaruje programe muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja.

Redovan učenik može uporedo da savladava školski program, odnosno deo školskog programa za drugi obrazovni profil, kao vanredan učenik, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova.

Ispisivanje iz škole i ponovno upisivanje u školu

Član 43.

Redovan učenik koji se ispisao iz škole u toku školske godine može da se upiše u drugu školu u roku od sedam dana od dana uručenja ispisnice.

Učenik iz stava 1. ovog člana, koji se ne upiše u školu u propisanom roku, ima pravo da naredne školske godine izvrši ponovni upis u istu školu i u isti razred.

Prelazak učenika u drugu školu, odnosno na drugi obrazovni profil

Član 44.

Učenik može da pređe u drugu školu, odnosno na drugi obrazovni profil, radi završavanja započetog školovanja, osim u školu, odnosno obrazovni profil za čiji upis je propisana obaveza polaganja prijemnog ispita.

3. Prava i obaveze učenika

Pohvaljivanje i nagrađivanje učenika

Član 45.

Učenik koji se ističe u učenju i drugim aspektima školskog rada pohvaljuje se ili nagrađuje.

Opštim aktom škole određuju se uslovi i način dodeljivanja pohvala i nagrada, kao i za izbor učenika generacije.

Član 46.

Kao poseban oblik priznanja u toku školovanja učeniku se dodeljuje diploma ili nagrada za izuzetan opšti uspeh, odnosno za izuzetan uspeh iz pojedinih nastavnih oblasti ili predmeta i izuzetna postignuća u bilo kojoj oblasti rada škole.

Vrste diploma, odnosno nagrada, uslove i način njihovog dodeljivanja utvrđuje ministar.

Obaveze učenika

Član 47.

Redovan učenik je dužan da pohađa nastavu i izvršava druge obaveze utvrđene Zakonom, ovim zakonom i opštim aktima škole.

RODITELJ, ODNOSNO DRUGI ZAKONSKI ZASTUPNIK UČENIKA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA DUŽAN JE DA U ROKU OD 8 DANA OD DANA IZOSTANKA UČENIKA DOSTAVI LEKARSKO OPRAVDANJE ILI DRUGI RELEVANTNI DOKUMENT O OPRAVDANOSTI IZOSTANKA.

Vanredan učenik polaže ispite iz svih predmeta utvrđenih školskim programom, osim iz predmeta fizičko vaspitanje – ako je stariji od 20 godina, i izvršava druge obaveze utvrđene Zakonom, ovim zakonom i opštim aktima škole.

Vladanje vanrednog učenika ne ocenjuje se.

Učenik koji je smešten u dom u sastavu škole odgovara za povredu obaveze, odnosno zabrane propisane Zakonom i zakonom kojim se uređuje učenički standard.

V. OCENJIVANJE I ISPITI

1. Ocenjivanje učenika

Član 48.

~~Ocenjivanjem u školi obezbeđuje se stalno praćenje ostvarivanja propisanih ciljeva, ishoda i standarda postignuća učenika u toku savladavanja školskog programa.~~

~~Učenik kome je potrebna dodatna podrška u obrazovanju ocenjuje se u odnosu na ostvarivanje ciljeva i standarda postignuća u toku savladavanja individualnog obrazovnog plana ili u odnosu na prilagođene standarde postignuća.~~

OCENJIVANJEM U ŠKOLI PROCENJUJE SE OSTVARENOST PROPISANIH ISHODA I STANDARDA POSTIGNUĆA, A ZA UČENIKE SA SMETNJAMA U RAZVOJU – IZMENJENIH CILJEVA I ISHODA U SAVLADAVANJU INDIVIDUALNOG OBRAZOVNOG PLANA.

PRAĆENJE RAZVOJA, NAPREDOVANJA I OSTVARENOSTI POSTIGNUĆA UČENIKA U TOKU ŠKOLSKE GODINE OBAVLJA SE FORMATIVNIM I SUMATIVNIM OCENJIVANJEM.

FORMATIVNO OCENJIVANJE, U SMISLU OVOG ZAKONA, JESTE REDOVNO PROVERAVANJE POSTIGNUĆA I PRAĆENJE VLADANJA UČENIKA U TOKU SAVLADAVANJA ŠKOLSKOG PROGRAMA, SADRŽI POVRATNU INFORMACIJU I PREPORUKE ZA DALJE NAPREDOVANJE I, PO PRAVILU, EVIDENTIRA SE U PEDAGOŠKOJ DOKUMENTACIJI NASTAVNIKA.

SUMATIVNO OCENJIVANJE JE VREDNOVANJE POSTIGNUĆA UČENIKA NA KRAJU PROGRAMSKE CELINE ILI ZA KLASIFIKACIONI PERIOD IZ PREDMETA I VLADANJA. OCENE DOBIJENE SUMATIVNIM OCENJIVANJEM SU, PO PRAVILU, BROJČANE I UNOSE SE U PROPISANU EVIDENCIJU O OBRAZOVNO-VASPITNOM RADU.

Uspeh učenika i ocena

Član 49.

~~Uspeh učenika ocenjuje se iz predmeta i vladanja.~~

~~Ocena je javna i saopštava se učeniku sa obrazloženjem.~~

~~U toku školske godine ocenjivanje je opisno i brojčano i vrši se na osnovu praćenja napredovanja učenika u savlađivanju školskog programa, a na osnovu posebnih standarda postignuća najmanje tri puta u toku polugodišta.~~

~~Izuzetno, ukoliko je nedeljni fond nastavnog predmeta jedan čas, učenik se ocenjuje najmanje dva puta u polugodištu.~~

~~Brojčana ocena uspeha učenika u učenju je: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Ocena nedovoljan (1) je neprelazna.~~

~~Uspeh učenika iz predmeta verska nastava i građansko vaspitanje ocenjuje se opisno.~~

~~Ocena iz izbornih predmeta, izuzev verske nastave i građanskog vaspitanja, je brojčana i utiče na opšti uspeh učenika.~~

~~Ocena iz vladanja tokom godine izražava se opisno i to: primerno, vrlo dobro, dobro, dovoljno i nezadovoljavajuće.~~

~~Zaključna ocena iz vladanja izražava se brojčanom ocenom i to: primerno (5), vrlo dobro (4), dobro (3), dovoljno (2) i nezadovoljavajuće (1) i utiče na opšti uspeh učenika.~~

~~Vladanje vanrednog učenika ne ocenjuje se.~~

~~Zaključnu ocenu na predlog predmetnog nastavnika i ocenu iz vladanja na predlog odeljenjskog starešine utvrđuje odeljenjsko veće.~~

~~Način, postupak i kriterijume ocenjivanja uspeha iz pojedinačnih predmeta i vladanja i druga pitanja od značaja za ocenjivanje, propisuje ministar.~~

~~USPEH UČENIKA OCENJUJE SE IZ PREDMETA I VLADANJA.~~

~~OCENJIVANJE JE JAVNO I SVAKA OCENA MORA ODMAH DA BUDE OBRAZLOŽENA UČENIKU.~~

~~UČENIK SE OCENJUJE NAJMANJE ČETIRI PUTA U POLUGODIŠTU. IZUZETNO, UKOLIKO JE NEDELJNI FOND NASTAVNOG PREDMETA JEDAN ČAS, UČENIK SE OCENJUJE NAJMANJE DVA PUTA U POLUGODIŠTU.~~

~~U TOKU ŠKOLSKE GODINE OCENJIVANJE JE OPISNO I BROJČANO I VRŠI SE NA OSNOVU PRAĆENJA NAPREDOVANJA UČENIKA U SAVLAĐIVANJU ŠKOLSKOG PROGRAMA, A NA OSNOVU ISHODA I STANDARDA POSTIGNUĆA. ZAKLJUČNA OCENA IZ PREDMETA JESTE BROJČANA I IZVODI SE NA KRAJU PRVOG I DRUGOG POLUGODIŠTA. UČENIK SA SMETNjAMA U RAZVOJU KOME SU TOKOM OBRAZOVANJA PRILAGOĐAVANI CILJEVI I ISHODI UČENJA OCENJUJE SE U SKLADU SA NJIMA.~~

~~BROJČANE OCENE UČENIKA U POJEDINIM NASTAVNIM PREDMETIMA SU: ODLIČAN (5), VRLO DOBAR (4), DOBAR (3), DOVOLJAN (2) I NEDOVOLJAN (1), A SVE OCENE SU OSIM OCENE NEDOVOLJAN (1) PRELAZNE.~~

~~UČENICI KOJI NA KRAJU ŠKOLSKE GODINE IMAJU PRELAZNE OCENE IZ SVAKOG NASTAVNOG PREDMETA PRELAZE U NAREDNI RAZRED.~~

~~U ŠKOLAMA KOJE OSTVARUJU ALTERNATIVNI ILI MEĐUNARODNI PROGRAM UČENIK SE OCENJUJE U SKLADU SA PROGRAMOM KOJI SE OSTVARUJE.~~

~~USPEH UČENIKA IZ IZBORNIH PROGRAMA PREDMETA VERSKA NASTAVA I GRAĐANSKO VASPITANJE OCENJUJE SE OPISNO.~~

~~OCENA IZ IZBORNIH PROGRAMA, IZUZEV VERSKE NASTAVE I GRAĐANSKOG VASPITANJA, JE BROJČANA I UTIČE NA OPŠTI USPEH UČENIKA.~~

~~OCENA IZ VLADANJA TOKOM GODINE IZRAŽAVA SE OPISNO I TO: PRIMERNO, VRLO DOBRO, DOBRO, DOVOLJNO I NEZADOVOLJAVAJUĆE.~~

~~ZAKLJUČNA OCENA IZ VLADANJA IZRAŽAVA SE BROJČANOM OCENOM I TO: PRIMERNO (5), VRLO DOBRO (4), DOBRO (3), DOVOLJNO (2) I NEZADOVOLJAVAJUĆE (1) I UTIČE NA OPŠTI USPEH UČENIKA.~~

VLADANJE VANREDNOG UČENIKA NE OCENJUJE SE. ZAKLJUČNU OCENU NA PREDLOG PREDMETNOG NASTAVNIKA I OCENU IZ VLADANJA NA PREDLOG ODELJENJSKOG STAREŠINE UTVRĐUJE ODELJENJSKO VEĆE.

NAČIN, POSTUPAK I KRITERIJUME OCENJIVANJA USPEHA IZ POJEDINAČNIH PREDMETA I VLADANJA I DRUGA PITANJA OD ZNAČAJA ZA OCENJIVANJE, PROPISUJE MINISTAR.

Oslobađanje od nastave fizičkog vaspitanja

Član 50.

Učenik može biti zbog bolesti ili invaliditeta privremeno ili za određenu školsku godinu oslobođen, delimično ili u celini, nastave fizičkog vaspitanja.

Odluku o oslobađanju učenika od nastave fizičkog vaspitanja i o ocenjivanju donosi nastavničko veće na osnovu predloga izabranog lekara.

UČENICIMA SA INVALIDITETOM SE NASTAVA FIZIČKOG VASPITANJA PRILAGOĐAVA U SKLADU SA MOGUĆNOSTIMA I VRSTOM INVALIDITETA.

Završavanje školovanja u kraćem roku

Član 51.

Učenik koji postiže izuzetne rezultate u učenju ima pravo da završi školovanje u roku kraćem od predviđenog.

Učenik iz stava 1. ovog člana ima pravo da polaganjem ispita završi započeti i naredni razred. Nastavničko veće utvrđuje ispunjenost uslova za ostvarivanje tog prava.

Opšti uspeh učenika

Član 52.

Opšti uspeh učenika utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta na osnovu aritmetičke sredine ~~pozitivnih~~ PRELAZNIH zaključnih brojeanih ocena iz predmeta i ocene iz vladanja, i to:

- odličan uspeh – ako ima srednju ocenu najmanje 4,50;
- vrlo dobar uspeh – ako ima srednju ocenu od 3,50 zaključno sa 4,49;
- dobar uspeh – ako ima srednju ocenu od 2,50 zaključno sa 3,49;
- dovoljan uspeh – ako ima srednju ocenu do 2,49.

Ocene iz fakultativnih predmeta ne utiču na opšti uspeh učenika.

Napredovanje učenika

Član 53.

Učenik je završio razred kada na kraju školske godine ima prelazne ocene iz svih obaveznih predmeta i izbornih ~~predmeta~~ PROGRAMA koji se ocenjuju brojeano.

Redovni učenik ponavlja razred kada na kraju drugog polugodišta ima tri ili više neprelaznih ocena iz obaveznih predmeta i izbornih ~~predmeta~~ PROGRAMA koji se ocenjuju brojeano, kada ne položi popravni ispit u propisanim rokovima, a u školi koja ostvaruje programe muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja ako dobije neprelaznu ocenu iz glavnog predmeta na godišnjem ispitu.

Redovni učenik ima pravo jedanput da ponovi razred u toku školovanja.

Uspeh učenika na ispitu

Član 54.

Uspeh učenika ocenjuje se i na ispitu.

Ispiti se polažu po predmetima i razredima.

U školi se polažu: razredni, popravni i dopunski ispit. U školi koja ostvaruje programe muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja polaže se i godišnji ispit. Godišnji ispit iz glavnog predmeta polaže učenik škole koja ostvaruje programe muzičkog, odnosno baletskog obrazovanja i vaspitanja koji je na kraju školske godine iz glavnog predmeta ocenjen pozitivnom ocenom.

Ispiti iz stava 3. ovog člana polažu se pred ispitnom komisijom koju čine najmanje tri člana, od kojih su najmanje dva stručna za predmet koji se polaže. Članove ispitne komisije određuje direktor škole.

Opštim aktom škole utvrđuju se rokovi za polaganje ispita.

Smatra se da nije položio ispit učenik koji iz neopravdanih razloga ne pristupi ispitu ili odustane od ispita u toku ili pre ispita.

2. Razredni, popravni i drugi ispiti tokom školovanja

Razredni ispit

Član 55.

Učenik koji iz opravdanih razloga nije prisustvovao nastavi više od jedne trećine predviđenog broja časova, a ocenjivanjem se utvrdi da nije ostvario propisane ciljeve, ishode i standarde postignuća u toku savladavanja školskog programa, upućuje se na razredni ispit.

Učenik se upućuje na razredni ispit i iz predmeta za koji nije organizovana nastava.

Razredni ispit učenik polaže u junskom i avgustovskom ispitnom roku.

Popravni ispit

Član 56.

~~Popravni ispit polaže učenik koji na kraju drugog polugodišta ili na razrednom ispitu ima do dve nedovoljne ocene iz obaveznih predmeta i izbornih predmeta koji se ocenjuju brojačno.~~

~~Učenik polaže popravni ispit u školi u kojoj stiče obrazovanje i vaspitanje u avgustovskom ispitnom roku, a učenik završnog razreda u junskom i avgustovskom roku.~~

~~Učenik završnog razreda nakon polaganja razrednog ispita, ako je položio, ima pravo da u istom ispitnom roku polaže završni maturalni ispit, odnosno da polaže popravni ispit ako nije položio razredni ispit.~~

UČENIK POLAŽE POPRAVNI ISPIT U ŠKOLI U KOJOJ STIČE OBRAZOVANJE I VASPITANJE U AVGUSTOVSKOM ISPITNOM ROKU, A UČENIK ZAVRŠNOG RAZREDA U JUNSKOM I AVGUSTOVSKOM ROKU.

ZA UČENIKA KOJI POLAŽE POPRAVNI ISPIT U AVGUSTOVSKOM ISPITNOM ROKU, ORGANIZUJE SE PRIPREMNA NASTAVA.

UČENIK ZAVRŠNOG RAZREDA NAKON POLAGANJA RAZREDNOG ISPITA, AKO JE POLOŽIO, IMA PRAVO DA U ISTOM ISPITNOM ROKU POLAŽE ZAVRŠNI MATURSKI ISPIT, ODNOSNO DA POLAŽE POPRAVNI ISPIT AKO NIJE POLOŽIO RAZREDNI ISPIT.

IZUZETNO, REDOVAN UČENIK KOJI NIJE POLOŽIO POPRAVNI ISPIT MOŽE DA ZAVRŠI ZAPOČETI RAZRED U ISTOJ ŠKOLI NAREDNE ŠKOLSKE GODINE, U SVOJSTVU VANREDNOG UČENIKA PONOVNIM POLAGANJEM NEPOLOŽENOG ISPITA, UZ OBAVEZU PLAĆANJA NAKNADE STVARNIH TROŠKOVA KOJE UTVRDI ŠKOLA. KADA ZAVRŠI RAZRED VANREDAN UČENIK IMA PRAVO DA SE U ISTOJ ŠKOLSKOJ GODINI UPIŠE U NAREDNI RAZRED, U ISTOM SVOJSTVU.

UČENIK ZAVRŠNOG RAZREDA KOJI NE POLOŽI POPRAVNI, ZAVRŠNI, ODNOSNO MATURSKI ISPIT ZAVRŠAVA ZAPOČETO OBRAZOVANJE U ISTOJ ŠKOLI U SVOJSTVU VANREDNOG UČENIKA POLAGANJEM ISPITA, UZ OBAVEZU PLAĆANJA NAKNADE STVARNIH TROŠKOVA KOJE UTVRDI ŠKOLA.

Dopunski ispiti

Član 57.

Učenik kome je odobren prelazak u drugu školu, odnosno drugi obrazovni profil u skladu sa ovim zakonom, polaže dopunske ispite iz predmeta koji nisu bili utvrđeni školskim programom, odnosno nastavnim planom i programom koji je učenik započeo da savlađuje, u rokovima utvrđenim rešenjem, saglasno opštem aktu škole. Lice koje se upisuje u školu radi prekvalifikacije polaže ispite iz stručnih predmeta koje odredi komisija koju čine članovi nastavničkog veća škole imenovani rešenjem direktora.

Lice koje se upisuje u školu radi dokvalifikacije polaže dopunske ispite iz predmeta čiji sadržaji nisu pretežno isti, iz predmeta koji nisu bili utvrđeni školskim programom, odnosno nastavnim planom i programom i ispite završnog razreda, o čemu odluku donosi komisija koju čine članovi nastavničkog veća škole imenovani rešenjem direktora.

ČLAN 57A

ŠKOLA JE DUŽNA DA OBEZBEDI TESTIRANJE UČENIČKIH POSTIGNUĆA NA NACIONALNIM KAO I MEĐUNARODNIM TESTIRANJIMA NA KOJA SE DRŽAVA OBAVEZALA UGOVORIMA.

3. Ispiti na osnovu kojih se završava određeni nivo, odnosno vrsta obrazovanja

Član 58.

~~Ispiti na osnovu kojih se završava određeni nivo, odnosno vrsta obrazovanja su: opšta matura, stručna i umetnička matura, završni ispit srednjeg stručnog obrazovanja, specijalistički i majstorski ispit.~~

SREDNJE OBRAZOVANJE SE ZAVRŠAVA POLAGANJEM ISPITA NA DRŽAVNOM NIVOU. VRSTE ISPITA KOJIMA SE ZAVRŠAVA ODREĐENI NIVO SREDNJEG OBRAZOVANJA SU: OPŠTA MATURA, STRUČNA I UMETNIČKA MATURA, ZAVRŠNI ISPIT SREDNJEG STRUČNOG OBRAZOVANJA, SPECIJALISTIČKI I MAJSTORSKI ISPIT

Ispiti iz stava 1. ovog člana polažu se u skladu sa Zakonom i ovim zakonom.

Organizaciju ispita iz stava 1. ovog člana, uslove pod kojima se sprovode, sastav i procedure rada komisija, termine ispitnih rokova, način ocenjivanja na ispitima i druga pitanja vezana za polaganje ispita na osnovu kojih se završava određeni nivo, odnosno vrsta obrazovanja propisuje ministar.

Kršenje procedure ispita kojim se ugrožava jednakost učenika, odnosno odraslih predstavlja težu povredu radne obaveze zaposlenih.

Izuzetno, ne smatra se kršenjem procedure ako se vrši prilagođavanje uslova polaganja ispita za učenike sa smetnjama u razvoju, kojim se obezbeđuje jednakost učenika i odraslih tokom polaganja ispita.

3.1. Opšta matura

Program opšte mature

Član 59.

Opštom maturom proverava se usvojenost opštih standarda postignuća nakon završenog srednjeg opšteg obrazovanja i vaspitanja u gimnaziji, a koji se propisuju programom opšte mature.

Opšta matura se polaže u skladu sa programom opšte mature, koji donosi ministar ~~na predlog~~ PO PRIBAVLJENOM MIŠLJENJU Nacionalnog prosvetnog saveta.

Pravo na polaganje opšte mature

Član 60.

Opštu maturu polažu učenici nakon završenog četvrtog razreda srednjeg opšteg obrazovanja i vaspitanja u gimnaziji.

Opštu maturu, odnosno njen deo može da polaže i učenik nakon završenog četvrtog razreda srednjeg stručnog, odnosno umetničkog obrazovanja u skladu sa programom opšte mature.

Učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, specifičnim teškoćama u učenju ili jezičkim barijerama polaže opštu maturu u uslovima koji obezbeđuju prevazilaženje fizičkih i komunikacijskih prepreka, a može da bude oslobođen od polaganja dela matorskog ispita iz predmeta za koje su mu tokom obrazovanja prilagođavani standardi postignuća, ili da taj deo polaže u skladu sa individualnim obrazovnim planom, o čemu donose odluku tim za inkluzivno obrazovanje i tim za pružanje dodatne podrške učenicima.

Timovi pripremaju planove za organizovanje i sprovođenje opšte mature za učenike iz stava 3. ovog člana.

Javna isprava i nastavak školovanja

Član 61.

Nakon položene opšte mature učeniku se izdaje javna isprava, u skladu sa ovim zakonom.

Na osnovu položene opšte mature, učenik može da se upiše u visokoškolsku ustanovu bez polaganja prijemnog ispita, osim ispita za proveru sklonosti i sposobnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

3.2. *Stručna i umetnička matura*

Program stručne i umetničke mature

Član 62.

Stručnom i umetničkom maturom proverava se stečenost kompetencija i usvojenosti posebnih standarda postignuća propisanih standardom kvalifikacije u okviru odgovarajućeg zanimanja i za nastavak obrazovanja u naučnoj, stručnoj ili umetničkoj oblasti u kojoj je stekao srednje obrazovanje i vaspitanje, na strukovnim ili akademskim studijama bez polaganja prijemnog ispita, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Stručna matura polaže se u skladu sa propisanim programom stručne mature koji donosi ministar ~~na predlog~~ PO PRIBAVLJENOM MIŠLJENJU Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Umetnička matura se polaže u skladu sa propisanim programom umetničke mature koji donosi ministar ~~na predlog~~ PO PRIBAVLJENOM MIŠLJENJU Nacionalnog prosvetnog saveta.

Pravo na polaganje stručne i umetničke mature

Član 63.

Stručnu, odnosno umetničku maturu polaže učenik nakon završenog četvrtog razreda srednjeg stručnog, odnosno umetničkog obrazovanja i vaspitanja u stručnoj, odnosno umetničkoj školi.

Stručnu, odnosno umetničku maturu može da polaže odrasli nakon savladanog programa trogodišnjeg srednjeg stručnog, odnosno umetničkog obrazovanja i vaspitanja u stručnoj, odnosno umetničkoj školi po programu prilagođenom za odrasle.

Učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, specifičnim teškoćama u učenju ili jezičkim i socijalnim barijerama polaže stručnu, odnosno umetničku maturu u uslovima koji obezbeđuju prevazilaženje fizičkih i komunikacijskih prepreka, a može da bude oslobođen polaganja dela maturalnog ispita iz predmeta za koje su mu tokom obrazovanja prilagođavani standardi postignuća, ili da taj deo polaže u skladu sa individualnim obrazovnim planom, o čemu odluku donose tim za inkluzivno obrazovanje i tim za pružanje dodatne podrške učenicima.

Timovi pripremaju planove za organizovanje i sprovođenje stručne i umetničke mature za učenike iz stava 3. ovog člana.

ČLAN 63A

KANDIDAT NAKON ZAVRŠENOG TROGODIŠNJEG SREDNJEG STRUČNOG OBRAZOVANJA PO DUALNOM MODELU IMA PRAVO NA POLAGANJE STRUČNE MATURE ILI OPŠTE MATURE UKOLIKO JE SAVLADAO PROGRAM ZA STICANJE KOMPETENCIJA POTREBNIH PREMA PROGRAMU MATURE.

PRAVO IZ STAVA 1. OVOG ČLANA KANDIDAT STIČE NAJMANJE DVE GODINE NAKON ZAVRŠENOG SREDNJEG OBRAZOVANJA.

PROGRAM IZ STAVA 1. OVOG ČLANA DONOSI SE U SKLADU SA PODRUČJEM RADA KOME PRIPADA OBRAZOVNI PROFIL.

PROGRAM ZA STICANJE KOMPETENCIJA I BLIŽE USLOVE ZA OSTVARIVANJE PROGRAMA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA DONOSI MINISTAR.

Javna isprava i nastavak školovanja

Član 64.

Nakon položene stručne, odnosno umetničke mature učenik stiče srednje stručno, odnosno umetničko obrazovanje i vaspitanje, o čemu se izdaje javna isprava, u skladu sa ovim zakonom.

Na osnovu položene stručne, odnosno umetničke mature učenik može da se upiše na studije u naučnoj, stručnoj ili umetničkoj oblasti u kojoj je stekao srednje obrazovanje i vaspitanje, bez polaganja prijemnog ispita, osim ispita za proveru sklonosti i sposobnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

Na osnovu položene stručne, odnosno umetničke mature učenik može da se upiše na studije izvan oblasti iz stava 2. ovog člana, uz polaganje određenih predmeta opšte mature, koje utvrdi samostalna visokoškolska ustanova umesto prijemnog ispita, u skladu sa zakonom kojim se uređuje visoko obrazovanje.

3.3. Završni ispit srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i specijalistički i majstorski ispit

Program završnog ispita srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja

Član 65.

Završnim ispitom srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja proverava se stečenost kompetencija definisanih standardom kvalifikacije za obavljanje poslova odgovarajućeg zanimanja.

Završni ispit srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja polaže se po programu koji donosi ministar ~~na predlog~~ PO PRIBAVLJENOM MIŠLJENJU Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Pravo na polaganje završnog ispita srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja

Član 66.

Završni ispit polaže učenik nakon završenog srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja u trogodišnjem trajanju.

Pravo na polaganje završnog ispita ima odrasli nakon savladanog programa srednjeg stručnog obrazovanja po programu za odrasle, u skladu sa ovim zakonom.

Učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, specifičnim teškoćama u učenju ili jezičkim i socijalnim barijerama polaže ispite iz st. 1. i 2. ovog člana u uslovima koji obezbeđuju prevazilaženje fizičkih i komunikacijskih prepreka, a može da bude oslobođen polaganja dela ispita iz predmeta za koje su mu tokom obrazovanja prilagođavani standardi postignuća, ili da taj deo polaže u skladu sa individualnim obrazovnim planom, o čemu donose odluku tim za inkluzivno obrazovanje i tim za pružanje dodatne podrške učenicima.

Timovi pripremaju planove za organizovanje i sprovođenje završnog ispita za učenike iz stava 3. ovog člana.

Nakon položenog završnog ispita, učeniku, odnosno odraslom, izdaje se javna isprava, u skladu sa ovim zakonom.

Program specijalističkog i majstorskog obrazovanja

Član 67.

Nakon savladanog programa specijalističkog, odnosno majstorskog obrazovanja odrasli polaže specijalistički, odnosno majstorski ispit.

Majstorskim, odnosno specijalističkim ispitom proveravaju se znanja, veštine i stručne kompetencije odraslog za obavljanje poslova odgovarajućeg zanimanja, u skladu sa standardom kvalifikacije.

Program specijalističkog, odnosno majstorskog ispita, ~~na predlog~~ PO PRIBAVLJENOM MIŠLJENJU Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, donosi ministar.

Nakon položenog specijalističkog, odnosno majstorskog ispita, odraslom se izdaje javna isprava, u skladu sa ovim zakonom.

3.4. Ispiti drugih oblika stručnog obrazovanja

Član 68.

Posle završenog drugog razreda srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja ili završenog dvogodišnjeg obrazovanja za rad, učenik, odnosno odrasli polaže završni ispit. Završnim ispitom proveravaju se znanja, veštine i stručne kompetencije u skladu sa standardom kvalifikacije.

Učenik i odrasli nakon završenog stručnog osposobljavanja ili završenog prvog razreda srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja polaže ispit stručne osposobljenosti u skladu sa standardom kvalifikacije. Ispit se polaže u srednjoj stručnoj školi ili drugoj organizaciji koja ima odobrenje za rad, o čemu se izdaje javna isprava, u skladu sa ovim zakonom.

Učenik i odrasli nakon savladanog programa obuke polaže ispit za obuku u školi ili drugoj organizaciji koja ima odobrenje za rad, pred posebnom komisijom, o čemu se izdaje isprava, u skladu sa ovim zakonom.

Učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, specifičnim teškoćama u učenju ili jezičkim i socijalnim barijerama polaže ispite iz st. 1–3. ovog člana u uslovima koji

obezbeđuju prevazilaženje fizičkih i komunikacijskih prepreka, a može da bude oslobođen polaganja dela ispita iz predmeta za koje su mu tokom obrazovanja prilagođavani standardi postignuća, ili da taj deo polaže u skladu sa individualnim obrazovnim planom, o čemu odluku donose tim za inkluzivno obrazovanje i tim za pružanje dodatne podrške učenicima.

Timovi pripremaju planove za organizovanje i sprovođenje ispita iz st. 1–3. ovog člana za učenike iz stava 4. ovog člana.

Program iz st. 1–3. ovog člana, ~~na predlog~~ PO PRIBAVLJENOM MIŠLJENJU Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, donosi ministar.

3.5. INTERNACIONALNA MATURA

PROGRAM INTERNACIONALNE MATURE

ČLAN 68A

PROGRAM INTERNACIONALNE MATURE JE MEĐUNARODNO VERIFIKOVAN, OPŠTEOBRAZOVNI DOUNIVERZITETSKI PROGRAM KOJI SE OSTVARUJE TOKOM SREDNJEG OBRAZOVANJA NAJMANJE DVE GODINE.

INTERNACIONALNA MATURA SE POLAŽE U SKLADU SA PROPISANIM PROGRAMOM INTERNACIONALNE MATURE.

PO PRIBAVLJENOJ ANALIZI ZAVODA ZA VREDNOVANJE OBRAZOVANJA I VASPITANJA, MINISTAR SVAKE DRUGE GODINE DONOSI LISTU PROGRAMA INTERNACIONALNE MATURE.

BLIŽE USLOVE ZA OSTVARIVANJE PROGRAMA INTERNACIONALNE MATURE PROPISUJE MINISTAR.

PRAVO NA POLAGANJE INTERNACIONALNE MATURE

ČLAN 68B

UČENIK KOJI JE ZAVRŠIO ČETVRTI RAZRED SREDNJE ŠKOLE PO INTERNACIONALNOM PROGRAMU MOŽE DA POLAŽE INTERNACIONALNU Maturu.

JAVNE ISPRAVE INTERNACIONALNE MATURE

ČLAN 68V

NAKON POLOŽENE INTERNACIONALNE MATURE UČENIKU SE IZDAJE JAVNA ISPRAVA O ZAVRŠENOM SREDNJEM OBRAZOVANJU, KOJA JE IZJEDNAČENA SA JAVNOM ISPRAVOM O OPŠTOJ MATURI.

VI. EVIDENCIJE I JAVNE ISPRAVE

Vrste evidencija

Član 69.

Škola vodi evidenciju o:

- učeniku;
- uspehu učenika;
- ispitima;
- obrazovno-vaspitnom i vaspitnom radu;
- zaposlenima.

Evidencija o učeniku

Član 70.

Evidenciju o učeniku čine podaci o njegovom identitetu (lični podaci), obrazovnom, socijalnom i zdravstvenom statusu, kao i podaci o preporučenoj i pruženoj dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci.

Lični podaci o učeniku su: ime i prezime učenika, jedinstveni matični broj građana, pol, datum rođenja, mesto, opština i država rođenja, adresa, mesto, opština i država stanovanja, kontakt telefon, matični broj učenika, nacionalna pripadnost, državljanstvo.

Izjašnjenje o nacionalnoj pripadnosti nije obavezno.

Lični podaci o roditelju, ~~staratelju~~ DRUGOM ZAKONSKOM ZASTUPNIKU i hranitelju učenika su: ime i prezime roditelja, jedinstveni matični broj građana, pol, datum rođenja, mesto, opština i država rođenja, adresa, mesto, opština i država stanovanja, kontakt telefon, odnosno adresa elektronske pošte.

~~Podaci o obrazovnom statusu učenika su podaci o: svojstvu redovnog, odnosno vanrednog učenika, upisanom području rada, trajanju obrazovanja i vaspitanja, obrazovnom profilu i smeru, jeziku na kojem se izvodi obrazovno-vaspitni rad, obaveznim PREDMETIMA i izbornim predmetimaPROGRAMIMA, organizaciji obrazovno-vaspitnog rada, individualnom obrazovnom planu, stranim jezicima, fakultativnim predmetima, sekcijama za koje se opredelio, dopunskoj, dodatnoj i pripremnoj nastavi, učešću na takmičenjima, nagradama, izostancima, izrečenim vaspitnim i vaspitno-disciplinskim merama, učešću u radu organa škole i opredeljenju za nastavak obrazovanja.~~

PODACI O OBRAZOVNOM STATUSU UČENIKA SU PODACI O: SVOJSTVU REDOVNOG, ODNOSNO VANREDNOG UČENIKA, UPISANOM PODRUČJU RADA, TRAJANJU OBRAZOVANJA I VASPITANJA, OBRAZOVNOM PROFILU I SMERU, JEZIKU NA KOJEM SE IZVODI OBRAZOVNO-VASPITNI RAD, OBAVEZNIM PREDMETIMA I IZBORNIM PROGRAMIMA, ORGANIZACIJI OBRAZOVNO-VASPITNOG RADA, INDIVIDUALNOM OBRAZOVNOM PLANU, STRANIM JEZICIMA, FAKULTATIVNIM PREDMETIMA, SEKCIJAMA ZA KOJE SE OPREDELIO, DOPUNSKOJ, DODATNOJ I PRIPREMNOJ NASTAVI, UČEŠĆU NA TAKMIČENJIMA, NAGRADAMA, IZOSTANCIMA, IZREČENIM VASPITNIM I VASPITNO-DISCIPLINSKIM MERAMA, UČEŠĆU U RADU ORGANA ŠKOLE I OPREDELJENJU ZA NASTAVAK OBRAZOVANJA.

Podaci o socijalnom statusu učenika i roditelja su: podaci o uslovima stanovanja (stanovanje u stanu, kući, porodičnoj kući, podstanarstvo, stanovanje u domu, da li učenik ima svoju sobu i drugi oblici stanovanja), stanju porodice (broju članova porodičnog domaćinstva, da li su roditelji živi, njihov obrazovni nivo i zaposlenje i primanja socijalne pomoći).

Podatak o zdravstvenom statusu učenika je podatak o tome da li je učenik obuhvaćen primarnom zdravstvenom zaštitom.

Podaci o preporučenoj i pruženoj dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci su podaci koje dostavlja interesorna komisija koja vrši procenu potreba i podaci o njihovoj ostvarenosti.

Evidencija o uspehu učenika

Član 71.

Evidenciju o uspehu učenika čine podaci kojima se utvrđuje postignut uspeh učenika u učenju i vladanju i to: ocene u toku klasifikacionog perioda, zaključne ocene iz nastavnih predmeta i vladanja na kraju prvog i drugog polugodišta, zaključne ocene na kraju školske godine, ocene na maturi i završnom ispitu i podaci o izdatim đačkim knjižicama, svedočanstvima i diplomama, uverenjima o uspehu učenika i diplomama za izuzetan uspeh, kao i o ocenama postignutim na ispitima.

Evidencija o ispitima

Član 72.

Evidenciju o ispitima čine podaci o obavljenim maturskim i završnim ispitima, specijalističkom i majstorskom ispitu, ispitu stručne osposobljenosti, ispitu za obuku za rad, razrednim i popravnim ispitima, ispitima vanrednih učenika, dopunskim ispitima, godišnjim i drugim ispitima u skladu sa zakonom, kao i podatak o nazivu rada koji je sastavni deo određenog ispita.

Evidencija o obrazovno-vaspitnom i vaspitnom radu

Član 73.

Evidenciju o obrazovno-vaspitnom i vaspitnom radu čine podaci o: podeli predmeta, odnosno modula na nastavnike i rasporedu časova nastave i ostalih oblika obrazovno-vaspitanog rada, udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima, rasporedu pismenih radova, kontrolnim vežbama, ostvarivanju školskog programa, saradnji sa roditeljima i lokalnom samoupravom, vaspitnoj grupi, godišnjem programu vaspitanog rada i njegovom ostvarivanju i ostalim oblicima vaspitanog rada.

Evidencija o zaposlenima

Član 74.

Evidenciju o zaposlenima čine sledeći podaci: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, pol, datum rođenja, mesto, opština i država rođenja, adresa, mesto, opština i država stanovanja, kontakt telefon, adresa elektronske pošte, nivo i vrsta obrazovanja, podaci o stručnom usavršavanju i stečenim zvanjima, podaci o državljanstvu, sposobnosti za rad sa decom i učenicima i proveru psihofizičkih sposobnosti, podatak o poznavanju jezika nacionalne manjine, podatak o vrsti radnog odnosa, načinu i dužini radnog angažovanja, istovremenim angažovanjima u drugim ustanovama, izrečenim disciplinskim merama, podaci o stručnom ispitu i licenci, podaci o zaduženjima i fondu časova nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika i pomoćnih nastavnika, plati i učešću u radu organa škole, a u svrhu ostvarivanja obrazovno-vaspitanog rada, u skladu sa Zakonom.

Način prikupljanja podataka u evidencijama

Član 75.

Podaci u evidencijama prikupljaju se na osnovu dokumentacije izdate od strane nadležnih organa koju dostavljaju punoletni učenici i roditelji, odnosno ~~staratelji~~ DRUGI ZAKONSKI ZASTUPNICI i izjava punoletnih učenika i roditelja, odnosno ~~staratelja~~ DRUGIH ZAKONSKIH ZASTUPNIKA.

Naročito osetljivi podaci obrađuju se uz pristanak punoletnog učenika i roditelja, odnosno ~~staratelja~~ DRUGOG ZAKONSKOG ZASTUPNIKA, koji se daje u pismenom obliku, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Vođenje evidencija

Član 76.

Prikupljeni podaci čine osnov za vođenje evidencija.

Evidencije u školi se vode elektronski, u okviru jedinstvenog informacionog sistema prosvete i u papirnoj formi na propisanim obrascima.

Vrstu, naziv i sadržaj obrazaca i način vođenja evidencija propisuje ministar i odobrava njihovo izdavanje.

Evidencija se vodi na srpskom jeziku ćirilčkim pismom, a latiničkim u skladu sa zakonom.

Kada se obrazovno-vaspitni rad ostvaruje i na jeziku nacionalne manjine, evidencija se vodi i na jeziku i pismu te nacionalne manjine.

Evidencija se može voditi i samo na jeziku i pismu nacionalne manjine na obrascu koji propisuje ministar, kao deo podzakonskog akta iz stava 3. ovog člana.

Obrada podataka

Član 77.

Podatke u evidencijama prikuplja škola.

Direktor škole se stara i odgovoran je za blagovremen i tačan unos podataka i održavanje ažurnosti evidencija i bezbednost podataka, bez obzira na način njihovog vođenja.

Rokovi čuvanja podataka u evidencijama

Član 78.

Lični podaci iz evidencije o učenicima i podaci iz evidencije o uspehu učenika koji se odnose na zaključne ocene na kraju školske godine i ocene na maturi i završnom ispitu čuvaju se trajno.

Svi ostali podaci iz čl. 70–73. ovog zakona čuvaju se deset godina.

Podaci iz evidencije o zaposlenima čuvaju se deset godina.

Javne isprave

Član 79.

Na osnovu podataka unetih u evidenciju, škola izdaje javne isprave.

Javne isprave, u smislu ovog zakona, su: đaćka knjižica, ispisnica, uverenje, svedočanstvo i diploma, a za učenike u srednjoj školi sa domom učenička legitimacija, odnosno elektronska kartica.

Škola upisanom redovnom učeniku izdaje đaćku knjižicu, a prilikom ispisivanja – ispisnicu.

Škola izdaje učeniku uverenje o položenom ispitu, odnosno o savladanom programu stručnog osposobljavanja i svedočanstvo za svaki završeni razred.

Škola izdaje diplomu za stečeno obrazovanje za rad u trajanju od dve godine i diplomu o stečenom srednjem obrazovanju i vaspitanju, o završenom majstorskom obrazovanju i završenom specijalističkom obrazovanju.

Javna isprava se izdaje na srpskom jeziku ćirilčkim pismom, latiničkim pismom u skladu sa zakonom, a kada se nastava izvodi i na jeziku nacionalne manjine, javna isprava se izdaje i na tom jeziku.

Ministar propisuje obrazac javne isprave i odobrava njegovo izdavanje, osim za elektronsku karticu.

Upotreba pečata

Član 80.

Škola overava verodostojnost javne isprave pečatom, saglasno zakonu.

Statutom škole određuje se lice odgovorno za upotrebu i čuvanje pečata.

Duplikat javne isprave

Član 81.

Škola izdaje duplikat javne isprave na propisanom obrascu, posle proglašenja originala javne isprave nevažećim u „Službenom glasniku Republike Srbije” na osnovu podataka iz evidencije koju vodi.

U nedostatku propisanog obrasca, škola izdaje uverenje o činjenicama unetim u evidenciju, u skladu sa zakonom.

Poništavanje javne isprave

Član 82.

Škola poništava javnu ispravu iz člana 79. ovog zakona ako utvrdi:

- 1) da nije izdata na propisanom obrascu;
- 2) da ju je potpisalo neovlašćeno lice;
- 3) da nije overena pečatom u skladu sa zakonom;
- 4) da nije izdata na jeziku i pismu u skladu sa zakonom;
- 5) da nije izdata na osnovu propisane evidencije ili da podaci u ispravi ne odgovaraju podacima u evidenciji;
- 6) da imalac javne isprave nije savladao propisani školski program, odnosno nastavni plan i program;
- 7) da imalac javne isprave nije položio propisane ispite u skladu sa ovim zakonom.

Ako škola ne poništi javnu ispravu, u skladu sa zakonom, poništiće je Ministarstvo.

Javna isprava koju na propisanom obrascu izda druga organizacija koja obavlja delatnost obrazovanja po vanškolskim propisima ili koja sadrži naziv obrazovnog profila koji se stiče u školi suprotno odredbama ovog i zakona kojim se uređuje obrazovanje odraslih – ništava je.

Oglašavanje poništavanja javne isprave

Član 83.

Škola, odnosno Ministarstvo oglašava poništavanje javne isprave u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Utvrđivanje stečenog obrazovanja u sudskom postupku

Član 84.

Lice koje nema javnu ispravu o stečenom obrazovanju, a evidencija o tome, odnosno arhivska građa je uništena ili nestala, može da podnese zahtev nadležnom sudu, radi utvrđivanja stečenog obrazovanja.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži dokaze na osnovu kojih može da se utvrdi da je to lice steklo odgovarajuće obrazovanje i potvrdu da je evidencija, odnosno arhivska građa uništena ili nestala.

Potvrdu da je arhivska građa uništena ili nestala izdaje škola u kojoj je lice steklo obrazovanje ili drugo pravno lice koje je preuzelo evidenciju, odnosno arhivsku građu. Ako niko nije preuzeo evidenciju, odnosno arhivsku građu, potvrdu izdaje Ministarstvo.

Član 85.

Rešenje o utvrđivanju stečenog obrazovanja, licu iz člana 84. ovog zakona, donosi nadležni sud u vanparničnom postupku, na osnovu pismenih dokaza.

Rešenje kojim se utvrđuje stečeno obrazovanje zamenjuje javnu ispravu koju izdaje škola.

VII. PRIZNAVANJE STRANE ŠKOLSKE ISPRAVE

Član 86.

Državljanin Republike Srbije koji je u inostranstvu završio srednje obrazovanje ili pojedini razred škole, odnosno koji je u Republici Srbiji završio stranu školu ili pojedine razrede škole, ima pravo da zahteva priznavanje stečene strane školske isprave.

Strani državljanin i lice bez državljanstva ima pravo da zahteva priznavanje strane školske isprave, ako za to ima pravni interes.

Priznavanjem se strana školska isprava izjednačava sa odgovarajućom javnom ispravom stečenom u Republici Srbiji.

Stranu školsku ispravu priznaje Ministarstvo.

Postupak

Član 87.

U postupku priznavanja strane školske isprave primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, ukoliko ovim zakonom nije drukčije uređeno.

U postupku iz stava 1. ovog člana uzimaju se u obzir: sistem obrazovanja strane države, trajanje obrazovanja, nastavni plan i program, prava koja imaocu daje strana školska isprava i druge okolnosti od značaja za odlučivanje.

Ako se u postupku utvrdi da strani nastavni plan i program znatno odstupa od domaćeg sa kojim se upoređuje, priznavanje se uslovljava polaganjem određenih ispita, izradom određenih radova ili proverom znanja.

Ministarstvo može utvrđivanje ispita i proveru sposobnosti i veština iz stava 3. ovog člana poveriti posebnoj stručnoj komisiji.

Ispiti utvrđeni kao uslov za priznavanje strane školske isprave polažu se u odgovarajućoj školi najkasnije do datuma koji odredi Ministarstvo.

Uslovni upis

Član 88.

Lice o čijem se pravu na priznavanje strane školske isprave odlučuje može biti uslovno upisano u naredni razred ukoliko postupak nije okončan do isteka roka za upis učenika u školu.

Rešenje o priznavanju

Član 89.

Lice koje zahteva priznavanje strane školske isprave uz zahtev dostavlja original te isprave i prevod ovlašćenog prevodioca.

Rešenje o priznavanju konačno je u upravnom postupku.

Kratak sadržaj rešenja ispisuje se na originalu strane školske isprave i na primerku prevoda (klauzula o priznavanju).

Ministarstvo vodi evidenciju i čuva dokumentaciju o priznavanju strane školske isprave.

VIII. VREDNOVANJE OBRAZOVNO-VASPIITNOG RADA

Vrednovanje kvaliteta rada škole

Član 90.

Vrednovanje kvaliteta rada škole ostvaruje se kao samovrednovanje i spoljašnje vrednovanje kvaliteta.

Samovrednovanje i spoljašnje vrednovanje vrši se u skladu sa zakonom.

Na osnovu rezultata vrednovanja kvaliteta rada, škola sačinjava plan za unapređivanje kvaliteta rada u oblastima definisanim standardima kvaliteta rada ustanova.

Plan za unapređivanje kvaliteta rada sastavni je deo razvojnog plana škole.

IX. ŠTRAJK ZAPOSLENIH

Član 91.

Zaposleni u školi ostvaruju pravo na štrajk u skladu sa Zakonom, ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje štrajk.

Štrajkački odbor i zaposleni koji učestvuju u štrajku dužni su da štrajk organizuju i vode na način kojim se ne ugrožava bezbednost učenika i zaposlenih i imovine i omogućava nastavak rada po okončanju štrajka.

Član 92.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik ostvaruju pravo na štrajk pod uslovom da obezbede minimum procesa rada škole, u ostvarivanju prava građana od opšteg interesa u srednjem obrazovanju i vaspitanju.

Minimum procesa rada za nastavnika je izvođenje nastave u trajanju od 30, odnosno 40 minuta po času u okviru dnevnog rasporeda i obavljanje ispita, a za stručnog saradnika, odnosno vaspitača – 20 časova rada nedeljno.

Ako nastavnik, vaspitač i stručni saradnik učestvuju u štrajku ne obezbeđujući minimum procesa rada iz stava 2. ovog člana, direktor škole pokreće disciplinski postupak.

Nastavniku, vaspitaču i stručnom saradniku, za povredu obaveze iz stava 2. ovog člana, izriče se mera prestanka radnog odnosa.

Direktor škole je dužan da za vreme štrajka organizovanog protivno odredbi stava 2. ovog člana, obezbedi ostvarivanje nastave ili obavljanje ispita, odnosno dežurstvo vaspitača dok traje štrajk.

X. KAZNENE ODREDBE

Član 93.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 1.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj škola ako:

- 1) obavi ispit suprotno odredbama ovog zakona (čl. 55–60, čl. 62, 63. i čl. 65–68);
- 2) ne vodi, na propisani način, ili neuredno vodi propisanu evidenciju (čl. 69–78);
- 3) izda javnu ispravu o završenom školovanju suprotno odredbama ovog zakona (čl. 61. i 64, član 66. stav 5, član 67. stav 4, član 68. st. 2. i 3. i član 79).

Novčanom kaznom od ~~5.000,00~~ 25.000,00 do 100.000,00 dinara kazniće se direktor, odnosno odgovorno lice škole, za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

XI. POVERAVANJE POSLOVA DRŽAVNE UPRAVE AUTONOMNOJ POKRAJINI

Član 94.

Poslovi utvrđeni članom 5. stav 3. (davanje saglasnosti za realizaciju nastave i ostvarivanje školskog programa na jezicima nacionalnih manjina za manje od 15 učenika po pribavljenom mišljenju odgovarajućeg nacionalnog saveta nacionalne manjine), ČLANOM 36. STAV 7. (DAVANJE SAGLASNOSTI NA BROJ UČENIKA RADI STICANJA SPECIJALISTIČKOG, ODNOSNO MAJSTORSKOG OBRAZOVANJA, STRUČNE OSPOSOBLJENOSTI, PREKVALIFIKACIJE, DOKVALIFIKACIJE I SPECIJALIZACIJE), članom 86. stav 4. (priznavanje strane školske isprave), članom 87. st. 4. i 5. (postupak priznavanja strane školske isprave) i članom 89. stav 4. (vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije o priznavanju strane školske isprave) ovog zakona, poveravaju se autonomnoj pokrajini.

Sredstva za finansiranje ustanova na teritoriji autonomne pokrajine obezbeđuju se u skladu sa zakonom.

U obavljanju poslova iz stava 1. ovog člana organi autonomne pokrajine saraduju sa organima Republike Srbije i organima jedinice lokalne samouprave.

U pogledu poverenih poslova državne uprave iz stava 1. ovog člana Ministarstvo prema autonomnoj pokrajini ima prava i dužnosti propisane zakonom kojim se uređuje državna uprava.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 95.

Vlada će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, obrazovati Komisiju iz člana 8. stav 2. ovog zakona.

Ministar će doneti podzakonske akte na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona u roku od dve godine od dana početka primene ovog zakona.

Član 96.

Podzakonski akti doneti do stupanja na snagu ovog zakona primenjuju se ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, do donošenja propisa na osnovu ovog zakona.

Član 97.

Škola će uskladiti svoju organizaciju i opšte akte sa odredbama ovog zakona u roku od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 98.

Do donošenja novih ~~nastavnih~~ planova i programa NASTAVE I UČENJA u skladu sa Zakonom, u školi se polažu: završni, maturalni, specijalistički ispit i ispit za proveru stručne osposobljenosti.

Završni ispit polaže učenik na kraju dvogodišnjeg i trogodišnjeg obrazovanja, maturalni ispit – na kraju četvorogodišnjeg obrazovanja, specijalistički ispit – na kraju specijalizacije, a ispit za stručnu osposobljenost na kraju stručnog osposobljavanja.

Ispit iz stava 1. ovog člana učenik polaže u školi u kojoj je završio razred u junskom i avgustovskom ispitnom roku.

Uspeh učenika na ispitu iz stava 1. ovog člana ocenjuje se brojačno, prosečnom ocenom.

Učenik koji je popravni ispit polagao u junskom ispitnom roku, polaže ispit iz stava 1. ovog člana u avgustovskom ispitnom roku.

Redovan učenik koji ne položi ispit iz stava 1. ovog člana u avgustovskom ispitnom roku može taj ispit da polaže, kao vanredan učenik, u ispitnim rokovima utvrđenim opštim aktom škole.

Član 99.

Obrazovanje za rad u trajanju od dve godine odgovara drugom stepenu stručne spreme; srednje obrazovanje u trajanju od tri godine trećem, a srednje obrazovanje u trajanju od četiri godine – četvrtom stepenu.

Školovanje za specijalizaciju odgovara petom stepenu stručne spreme.

Stručno osposobljavanje u trajanju od godinu dana odgovara prvom stepenu stručne spreme.

Obrazovanje stečeno u školi za talentovane učenike odgovara četvrtom stepenu stručne spreme.

Član 100.

Lice koje je steklo pravo po osnovu člana 355. stav 1. tačka 1. i člana 356. st. 4, 5. i 6. Zakona o usmerenom obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik SRS”, br. 14/86, 8/88 i 19/89) i čl. 371, 372. i 373. i člana 374. stav 3. Zakona o vaspitanju i obrazovanju („Službeni glasnik SAPV”, br. 15/83, 11/86, 5/87, 17/88 i 23/88) i člana 138. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju („Službeni glasnik SAPV”, broj 11/86) zadržava i dalje to pravo.

Član 101.

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o srednjoj školi („Službeni glasnik RS”, br. 50/92, 53/93 – dr. zakon, 67/93 – dr. zakon, 48/94 – dr. zakon, 24/96, 23/02, 25/02 – ispravka, 62/03 – dr. zakon, 64/03 – dr. zakon, 101/05 –

dr. zakon i 72/09), osim odredaba člana 23, člana 24. stav 1. i člana 26. koje se primenjuju do donošenja novih nastavnih planova i programa u skladu sa Zakonom.

Član 102.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se počev od školske 2013/2014.godine.

ANALIZA EFEKATA
ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

1. KOJI SU PROBLEMI KOJE ZAKON TREBA DA REŠI?

Razlog za donošenje Zakona o izmenama i dopunama zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju je potreba da se izvrše odgovarajuće izmene i dopune kako bi se, u pogledu ostvarivanja delatnosti srednjeg obrazovanja i vaspitanja, kao dela jedinstvenog sistema obrazovanja u Republici Srbiji, obezbedilo usaglašavanje odredaba ovog zakona sa odredbama zakona kojim se uređuju osnove sistema obrazovanja i vaspitanja. Izmenama i dopunama zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju teži se unapređivanju primene pojedinih zakonskih rešenja u cilju obezbeđivanja i unapređivanja kvaliteta, dostupnosti, pravednosti i relevantnosti ovog nivoa obrazovanja i vaspitanja.

Dosadašnja primena Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju u praksi ukazala je na potrebu preciznijeg uređivanja ostvarivanja obrazovno-vaspitanog rada, ocenjivanja učenika, planiranja o broju mesta za upis učenika u srednju školu po područjima rada i obrazovnim profilima, pružanja podrške deci iz osetljivih društvenih grupa i propisivanje osnova za sprovođenje afirmativnog upisa, uvođenje dualnog modela kao jednog od načina realizacije srednjeg obrazovanja.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku obuhvat srednjoškolskim obrazovanjem dece srednjoškolskog uzrasta iznosi 85,40%.

Evidentno je i osipanje pre završetka srednjeg obrazovanja i ono iznosi 3,21% u trogodišnjem i 1,29% u četvorogodišnjem srednjoškolskom obrazovanju, što na nivou celokupnog srednjoškolskog obrazovanja predstavlja stopu odustajanja od 1,54%.

Na osnovu podataka iz Jedinstvene baze MPNTR „Dositej“, srednjoškolsko obrazovanje u RS školske 2016/17. godine pohađalo je ukupno 252187 učenika raspoređenih u 10735 odeljenja/grupa/klasa. U gimnazijama je 64425 učenika što čini 25,55% od ukupnog broja srednjoškolaca. U srednjim stručnim školama u četvorogodišnjem trajanju ima 155492 upisana učenika, što predstavlja 61,66%, a odeljenjima trogodišnjih obrazovnih profila ima 26166 učenika u 1266 odeljenja, što čini 10,38%.

Preostali učenici su upisani u srednje muzičke škole (1,45%), srednje baletske škole (0,10%), srednje umetničke škole (0,25%).

U srednjim školama koje obrazuju učenike sa teškoćama u razvoju je upisano 0,62% od ukupnog broja srednjoškolaca.

Prosečan broj učenika u odeljenjima se razlikuje u odnosu na vrstu srednje škole i iznosi 26 u gimnazijama, 25 u četvorogodišnjim srednjim stručnim školama, 21 u trogodišnjim srednjim stručnim školama. Najmanje učenika po odeljenju imaju škole za učenike sa teškoćama u razvoju i prosečno iznosi 6 učenika.

Srednjoškolsko obrazovanje se realizuje u 16 područja rada. Na početku školske 2016/17. godine obuhvat upisanih srednjoškolaca u 16 područja rada bio je sledeći:

- gimnazija 25,55%
- poljopriveda, proizvodnja i prerada hrane 5,67%
- šumarstvo i obrada drveta 1,08 %
- geologija, rudarstvo i metalurgija 0,43%
- mašinstvo i obrada metala 8,45%
- elektrotehnika 10,14%
- hemija, nemetali i grafičarstvo 3,78%
- tekstilstvo i kožarstvo 1,15%

geodezija i građevinarstvo 2,35%
 saobraćaj 5,28%
 trgovina, ugostiteljstvo i turizam 8,22%
 ekonomija, pravo i administracija 14,57%
 hidrometeorologija 0,1%
 kultura, umetnost i javno informisanje 2,2%
 zdravstvo i socijalna zaštita 9,84%
 lične usluge 1,17%

Obuhvat srednjoškolskim obrazovanjem je znatno manji među decom i mladima iz osetljivih grupa, pa tako među najsiromašnijima srednju školu pohađa svega 74% dece i mladih iz ove grupe. Procenat dece iz romske populacije koja pohađaju srednju školu je 21,65%. Kako bi se prevazišao ovaj problem učenicima – pripadnicima romske nacionalne manjine omogućen je upis u srednju školu pod povoljnijim uslovima radi postizanja pune ravnopravnosti u sticanju obrazovanja, na osnovu merila i postupka propisanih Pravilnikom o upisu učenika u srednju školu.

Pored povećanja obuhvata srednjim obrazovanjem i smanjenja osipanja, novi zakon treba da uvede u srednje obrazovanje učenje zasnovano na razvoju ključnih kompetencija. Savremeno obrazovanje mora pored akademskih i stručnih znanja i veština da obezbedi razvoj razvoj ključnih kompetencija.

Jedna od definicija, opisuje kompetencije kao unutrašnji kapacitet pojedinca koji je potrebno iskazati da bi se izvršile složene aktivnosti. Strukturu kompetencije čine znanja, veštine, stavovi, vrednosti i refleksije koji su prepoznati kao ključni elementi za inovativni i produktivni razvoj svakog pojedinca.

Od učenika se očekuje ne samo da reprodukuju znanja, već da integrišu znanja, povezuju sadržaje iz različitih oblasti i ličnog iskustva i primenjuju već naučeno u novim i različitim situacijama, da istražuju i otkrivaju, da kreiraju nove produkte, kao i da procenjuju i vrednuju svoje i stavove drugih. Rad na ključnim kompetencijama nije neposredno vezan za određeni školski predmet ili sadržaj, a odgovornost za njihov razvoj nose svi nastavnici i svi školski predmeti.

Orijentacija obrazovnog procesa ka ključnim kompetencijama ne znači uvođenje novih predmeta niti dodatnih časova posvećenih određenoj kompetenciji. Osnovna promena se postiže saradnjom i koordinacijom aktivnosti više nastavnika, odnosno predmeta i inoviranjem načina rada na času.

Promena koja se odnosi na vreme koje učenik provodi u školi u novom zakonu je izraženo kroz sate a ne kroz školski čas zasnovana je na pedagoškim principima. Ovo rešenje daje mogućnost boljeg planiranja i raspoređivanja nastavnih i vannastavnih aktivnosti u toku vremena koje učenici provedu u školi. U okviru školskog programa planirani su sadržaji i aktivnosti koje se realizuju u okviru nastavnih i vannastavnih aktivnosti a u školskoj praksi pretežno su se realizovali obavezni nastavni programi. Vannastavne aktivnosti čiji je cilj razvoj ličnih i specifičnih veština učenika bile su zapostavljene zbog nedostataka vremena i opterećenosti učenika nastavnim aktivnostima. Na ovaj način otvara se više prostora za realizaciju svih planiranih programa.

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja definisalo je uvođenje i razvoj dualnog obrazovanja kao jedan od prioritarnih ciljeva. Koncept dualnog obrazovanja zasnovan je na prilagođavanju vremenu, potrebama i uslovima u kojima se može odvijati ovaj proces u Republici Srbiji, kao i na iskustvima evropskih zemalja koje imaju razvijen ovakav sistem obrazovanja. U koncipiranju dualnog modela obrazovanja korišćena su iskustva stečena u realizaciji pilot projekata u Srbiji. U pilot projekte dualnog obrazovanja koje u Srbiji podržavaju Nemačka organizacija za tehničku saradnju (GIZ), Švajcarska agencija za razvoj i saradnju (SDC) i zajednički projekat privrednih komora Srbije i Austrije, zaključno sa prethodnom školskom godinom (2016/2017), bilo je uključeno više od 60 kompanija,

18 škola, sa preko 900 učenika. Uvođenje elemenata dualnog obrazovanja u srednje stručno obrazovanje u Srbiji započelo je 2013. godine projektom Nemačke organizacije za tehničku saradnju (GIZ) „Reforma srednjeg stručnog obrazovanja u Srbiji”. Tada su u redovan sistem školovanja uvedena tri obrazovna profila - industrijski mehaničar, električar i bravar-zavarivač. Austrija se uključila u sektor usluga (obrazovni profil trgovac i tehničar za logistiku i špediciju). Potpisivanjem Memoranduma o saradnji između Privredne komore Srbije, Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS, Saveznog ministarstva za Evropu, integraciju i spoljne poslove Republike Austrije i Privredne komore Austrije, 09. februara 2016. i zvanično je potvrđena podrška Republike Austrije u razvoju elemenata dualnog obrazovanja u srednjem stručnom obrazovanju u Republici Srbiji.

Svi profili u dualnom obrazovanju su izabrani na osnovu potražnje preduzeća i tržišta rada, od strane odgovornih aktera - MPNTR, ZUOV, PKS, NSZ, Saveta za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, zajednica srednjih stručnih škola.

2. KOJI SU ŽELJENI CILJEVI DONOŠENJA ZAKONA?

Donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju ima za cilj da se obezbedi dostupno i kvalitetno obrazovanje i vaspitanje za sve učenike kroz podršku celovitom razvoju i dobrobiti učenika srednjoškolskog uzrasta razvijanjem opštih međupredmetnih kompetencija i stručnih kompetencija u skladu sa standardom kvalifikacije. Zakon je predvideo i mere za smanjivanje osipanja učenika, bolju povezanost sa svetom rada u procesu planiranja i realizacije stručnog obrazovanja, češće i kvalitetnije ocenjivanje učeničkih postignuća, osnov za uključivanje škola u programe internacionalne mature.

3. DA LI SU RAZMATRANE MOGUĆNOSTI ZA REŠAVANJE PROBLEMA BEZ DONOŠENJA AKTA?

Donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju uslovljeno je donošenjem novog Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja sa čijim rešenjima se usklađuju postojeća rešenja u sada važećem Zakonu o srednjem obrazovanju i vaspitanju.

4. ZAŠTO JE DONOŠENJE AKTA NAJBOLJI NAČIN ZA REŠAVANJE PROBLEMA?

Promene u Zakonu o srednjem obrazovanju i vaspitanju uslovljene su novim rešenjima u Zakonu o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i zbog međusobnog odnosa tih zakona nužno je donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju. Takođe, ovaj akt je morao u jednom članu da propiše dualni model obrazovanja koji se bliže uređuje novim zakonom o dualnom obrazovanju.

5. NA KOGA ĆE I KAKO NAJVEROVATNIJE UTICATI REŠENJA U ZAKONU?

Zakon o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju imaće pozitivan uticaj na učenike, roditelje, zaposlene i ustanove.

Rešenja u Nacrtu zakona uticaće na:

- **učenike** - stvara se pravni osnov za unapređivanje vaspitno-obrazovnog rada, dostupnost kvalitetnijem obrazovanju i vaspitanju, bolji uslovi za obrazovanje i vaspitanje učenika kojima je potrebna dodatna podrška, češće i kvalitetnije ocenjivanje postignuća, bolju informisanost o napredovanju, mere za

smanjivanje osipanja iz obrazovnog sistema, veća prohodnost u sistemu. Vreme koje učenik provodi u školi biće izraženo u novom zakonu u satima i daje mogućnost boljeg planiranja i raspoređivanja nastavnih i vannastavnih aktivnosti u toku vremena koje učenici provedu u školi. Radi postizanja pune ravnopravnosti i dostupnosti u obrazovanja novi zakon daje osnov za upis u srednju školu pod povoljnijim uslovima a na osnovu merila i postupka propisanih Pravilnikom o upisu učenika u srednju školu. Na ovaj način se omogućava uključivanje dece iz osetljivih društvenih grupa u srednje obrazovanje. Raznovrsnost specifičnih teškoća dece iz osetljivih grupa onemogućava tipiziranje grupa. Odredbe pravilnika o pružanju dodeatne podrške se primenjuju na učenike koji pripadaju romskoj nacionalnoj manjini, učenike koji se obrazuju po individualnom obrazovnom planu (IPO1, IOP2), učenike sa teškoćama u razvoju i iz socijalno depriviranih sredina;

- **roditelje** - povećanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja njihove dece kroz uvođenje opštih međupredmetnih kompetencija, veće uključivanje sveta rada (kompanija, preduzetnika) u aktivnosti srednje stručne škole, ali i pojačana odgovornost za upis odgovarajuće srednje škole i mogućnosti nastavka školovanja odnosno zapošljivosti nakon srednje stručne škole. Povećanje odgovornosti za redovnost pohađanja nastave i opravdanja izostanaka učenika. Veći uticaj u organizovanju savetodavnog rada na nivo Jedinice lokalne samouprave;

- **zaposlene**- kroz utvrđene zadatke nastavnika, nastavnika teorijske nastave, pomoćnog nastavnika- praktične nastave i prakse i stručnih saradnika obezbeđuje se ostvarivanje i unapređivanje obrazovno-vaspitanog rada, unapređivanje kompetencija učenika kao i postizanje ciljeva i principa srednjeg obrazovanja. Novim zakonom se propisuje mogućnost studijske posete nastavnika radi razmene iskustva dobre prakse i horizontalnog stručnog usavršavanja. Kroz proces pridruživanja Evropskoj uniji otvorene su mogućnosti za učešće u programima mobilnosti (Erasmus+). Kako bi se ova oblast mogla regulisati prpratnim podzakonskim aktima, neophodno je da bude propisana zakonom;

- **ustanove** - povećanje autonomije ustanove, a samim tim i odgovornost iste. Veća saradnja sa drugim ustanovama iz lokalne samouprave prilikom planiranja broja mesta po obrazovnim profilima i područjima rada za upis učenika u srednju školu.

Institucija Model centra u dosadašnjem sistemu obrazovanja i vaspitanja nije bila dovoljno razvijena. Nije donet podzakonski akt kojim bi se bliže uredila ova oblast. Veoma mali broj škola je u okviru školskog programa planirao programe i aktivnosti usmerene na unapređivanje obrazovno-vaspitanog rada, povećanje kvaliteta i dostupnosti obrazovanja i vaspitanja. Pozitivni primer zabeležini su oblasti inkluzivnog obrazovanja gde su škole, koje su pokazivale izuzetne rezultate i uspeh u primeni inkuluzivnog obrazovanja, kroz različite oblike horizontalnog stručnog usavršavanja prenele svoja znanja i veštine zainteresovanim školama. Suštinska promena koja se odnosi na uvođenje Model ustanova je institulizacija škola koje ostvaruju izuzetne rezultate u obrazovnom i vaspitnom radu, naročito doprinose unapređivanju obrazovne i vaspitne prakse u skladu sa opštim principima i ciljevima obrazovanja i vaspitanja. Odluku o sticanju statusa Model ustanove donosi ministar, a bliže uslove za sticanje statusa model ustanove, finansiranja aktivnosti koje proizilaze iz statusa model ustanove i prestanka važenja statusa, propisaće ministar što se uređuje novim Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja.

- **privredu i preduzetništvo** jer će pri planiranju upisa uzeti aktivnije učešće u usklađivanju obrazovne ponude sa potrebama tržišta rada, kroz dualni model obrazovanja će se obezbediti veća zapošljivost kao i podrška učenicima tokom školovanja. Uvođenje dualnog modela u srednje obrazovanje će unaprediti kvalitet stručnih kompetencija buduće radne snage. Dobiti za ovu kategoriju su precizirani u analizi efekata novog zakona o dualnom obrazovanju.

6. KAKVE TROŠKOVE ĆE PRIMENA ZAKONA IZAZVATI GRAĐANIMA I PRIVREDI, A NAROČITO MALIM I SREDNJIM PREDUZEĆIMA?

Za sprovođenje Nacrta Zakona o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju nisu potrebna finansijska sredstva.

Zakonska obaveza održavanja pripreme nastave za polaganje poravnih ispita je preuzeta iz starog zakona a obaveze nastavnika nisu zahtevale dodatno finansiranje jer su sadržane u rešenju o 40-časovnoj radnoj nedelji.

Troškovi studijskih poseta nastavnika će biti pokriveni projektom Evropske komisije za obrazovanje i mlade- Erasmus+.

Direktni troškovi učešća u dualnom obrazovanju za privrednike u Republici Srbiji su pribavljanje odgovarajućih dokumenata. Strateška namera je da u dualnom obrazovanju učestvuju samo poslodavci koji imaju interesa za to odnosno koji imaju problem sa pronalaženjem adekvatnih kadrova, a u skadu sa tim očekuje se da će ti poslodavci moći i biti spremni da plaćaju troškove obuke i ispita za instruktore, kao i da učenicima obezbeđuju materijalno-finansijska sredstva. Privredna komora Srbije će snositi troškove obučavanja trenera koji će dalje obučavati instruktore iz preduzeća, kao i polaganja ispita za instruktore u sledeće četiri godine i to kroz projekat koji ima sa Privrednom komorom Austrije. Nakon četiri godine, troškove obuke snosiće poslodavac.

Nastava na daljinu ostvaruje se na obrazloženi zahtev roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika, za svaku školsku godinu, a škola podnosi zahtev ministarstvu za dobijanje saglasnosti za organizovanje nastave na daljinu. Ministar donosi rešenje kojim se daje saglasnost za organizovanje nastave na daljinu na osnovu postojećih kadrovskih, prostornih i materijalno-tehničkih uslova potrebnih za ovaj vid obrazovanja i vaspitanja i može da omogući učeniku pohađanje škole koja nije u mestu njegovog boravka. Ovaj oblik rada daje mogućnost formiranja «virtuelnih odeljenja učenika» u koje su uključeni učenici iz različitih delova zemlje a koji se obrazuju na istom programu/obrazovnom profilu. Dodatno finansiranje nije potrebno što će biti precizirano pravilnikom.

7. DA LI SU POZITIVNE POSLEDICE DONOŠENJA ZAKONA TAKVE DA OPRAVDAVAJU TROŠKOVE KOJE ĆE ON STVORITI?

Pozitivne posledice donošenja Nacrta zakona odnose se na obezbeđivanje dostupnosti i kvaliteta srednjoškolskog obrazovanja i vaspitanja kao i veću relevantnost i pravednost ovog nivoa obrazovanja.

S obzirom na to da nema dodatnih troškova koje stvara primena navedenih zakonskih rešenja, ne može se ni govoriti o njihovoj opravdanosti, ali se može konstatovati da će se sistem učiniti kvalitetnijim i efikasnijim.

8. DA LI SE ZAKONOM PODRŽAVA STVARANJE NOVIH PRIVREDNIH SUBJEKATA I TRŽIŠNA KONKURENCIJA?

Nacrtom zakona ne podržava se stvaranje novih privrednih subjekata ali se propisuje mogućnost dualnog obrazovanja koje doprinosi razvoju preduzetničkog duha. Sticanjem novih znanja, kompetencija, veština i sposobnosti, sticanjem radne discipline, osećaja za odgovornost, učenje samostalnom i timskom radu, omogućavanjem učenja kroz rad u realnom privrednom okruženju i podsticanju preduzetničkog duha, učenici kao budući radnici imaju veću mogućnost, znanja i iskustvo da se, nakon školovanja, opredele za samostalnu preduzetničku delatnost, odnosno osnivanje malih i srednjih preduzeća. Veći broj preduzeća trebao bi pozitivno da utiče na tržišnu konkurenciju i unapređivanje kvaliteta rada preduzeća. Istraživanja pokazuju da ako mlad čovek nema iskustvo iz prakse, teško se odlučuje na pokretanje samostalnog posla.

9. DA LI SU SVE ZAINTERESOVANE STRANE IMALE PRILIKU DA SE IZJASNE O ZAKONU?

U postupku izrade Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju nije pribavljeno formalno izjašnjenje, ali su u izradi navedenog nacrta konsultovane sve zainteresovane strane kao sva četiri reprezentativna sindikata obrazovanja Srbije. Održan je sastanak 23. februara 2017. godine sa svim predstavnicima reprezentativnih sindikata. Komentari i predlozi su se odnosili na članove iz ZOSOV-a. Jedini komentar iz ovog zakona je bio na ocenjivanje učenika i predloženo je da se zadrži stara norma od 3 ocene u jednom polugodištu što je iz pedagoških razloga neopravdano. Prihvaćena je primedba da se ne uvede produžna nastava za učenike koji imaju dve nedovoljne ocene.

10. KOJE ĆE SE MERE TOKOM PRIMENE ZAKONA PREDUZETI DA BI SE POSTIGLO ONO ŠTO SE ZAKONOM PREDVIĐA?

Radi sprovođenja zakona predviđeno je da ministar donese odgovarajuće podzakonske akte u roku ne dužem od godinu dana. Ministar će doneti sledeće podzakonske akte:

1. Pravilnik o bližim uslovima za utvrđivanje liste lica kompetentnih u oblasti inkluzivnog obrazovanja i vaspitanja i škola koje su svojim aktivnostima postale primeri dobre prakse u sprovođenju inkluzivnog obrazovanja i vaspitanja;
2. Bliže uslove za sticanje statusa model ustanove i prestanka važenja statusa;
3. Bliže kadrovske i materijalno-tehničke uslove za ostvarivanje nastave na daljinu, način osiguranja kvaliteta i vrednovanja postignuća, način evidentiranja nastave na daljinu, kriterijumi na osnovu kojih se učeniku daje saglasnost za pohađanje nastave na daljinu, kao i druga pitanja vezana za ostvarivanje nastave na daljinu;
4. Merila i postupka za upis lica ili grupe lica koji mogu da se upišu u srednju školu pod povoljnijim uslovima radi postizanja pune ravnopravnosti u sticanju obrazovanja;
5. Način, postupak i kriterijume ocenjivanja uspeha iz pojedinačnih predmeta i vladanja i druga pitanja od značaja za ocenjivanje;
6. Program za sticanje kompetencija i bliže uslove za ostvarivanje programa za sticanje kompetencija potrebnih prema programu mature;
7. Bliže uslove za ostvarivanje programa internacionalne mature.

Organi i organizacije nadležne za sprovođenje zakona:

- Državni organi
- Obrazovno-vaspitne ustanove
- Zavodi, saveti
- Stručna društva i strukovna udruženja
- Pokrajinski sekretarijat
- Organi jedinice lokalne samouprave
- Interresorna komisija
- Sektorska veća
- Ustanove vežbaonice
- Privredna društva
- Udruženja poslodavaca
- Nacionalna služba za zapošljavanje
- Drugi

Svi navedeni organi i ustanove imaju odgovarajuće kvalitetne resurse, ali uz napomenu da su često njihove aktivnosti ograničeno usled deficita u kvantitetu tih resursa (ljudski, materijalni, finansijski)

Mere i aktivnosti za primenu zakonskih rešenja:

- Osnivanje ustanova vežbaonica, sticanja statusa model ustanove u srednjem obrazovanju
- Uspostavljanje Jedinstvenog informacionog sistema prosvete radi unapređivanja procesa donošenja odluka u obrazovanju i vaspitanju na osnovu relevantnih podataka
- Osnivanje sektorskih veća
- Vrednovanje i samovrednovanje rada ustanova i zaposlenih u ustanovi
- Organizovanje kvalitetne obuke za direktora i zaposlene u ustanovi
- Izrada Nacionalnog okvira obrazovanja i vaspitanja kao osnove za izradu planova i programa nastave i učenja
- Kvalitetnije i efikasnije praćenje i ocenjivanje učenika
- Drugo

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada
 Obrađivač: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju
 (Draft Law on Amendments to the Law on Secondary Education and Upbringing)

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa, Sporazum, naslov VIII Politike saradnje, član 102. Obrazovanje i stručno osposobljavanje

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma, Opšti rok utvrđen je članom 72. Sporazuma.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma, Potpuno.

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Ovaj propis predviđen je u poglavlju 3.26.1 Nacionalnog programa za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

Ugovor o funkcionisanju EU, Naslov XII Obrazovanje, Stručno osposobljavanje, omladina i sport – potpuno usklađen u delu koji se odnosi na sistem obrazovanja i vaspitanja.

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

31997Y1004(04)	Zaključci Saveta od 22. septembra 1997. godine o saopštenju koje se odnosi na Belu knjigu „Nastava i učenje ka društvu učenja“ Council Conclusions of 22 September 1997 on the communication concerning the White Paper 'Teaching and learning towards the learning society'	Potpuno usklađen
32001H0166	Preporuka Evropskog parlamenta i Saveta od 12. februara 2001. godine o saradnji u Evropi o oceni kvaliteta obrazovanja u školama Recommendation of the European Parliament and of the Council of 12 February 2001 on European cooperation in quality evaluation in school education	Potpuno usklađen
32001X0720(01)	Zaključci Saveta od 13. jula 1997. godine o praćenju izveštaja o konkretnim ciljevima sistema obrazovanja i osposobljavanja za budućnost Council Conclusions of 13 July 2001 on the follow-up of the report on concrete future objectives of education and training systems	Delimično usklađen
32002G0223(01)	Rezolucija Saveta od 14. februara 2002. godine o promociji jezičkih različitosti i učenju jezika u okviru ostvarivanja ciljeva Evropske godine jezika 2001 Council Resolution of 14 February 2002 on the promotion of linguistic diversity and language learning in the framework of the implementation of the objectives of the European Year of Languages 2001	Potpuno usklađen
32002G0709(01)	Rezolucija Saveta od 27. juna 2002. godine o celoživotnom učenju Council Resolution of 27 June 2002 on lifelong learning	Potpuno usklađen
41976X0219	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 9. februara 1976. godine o uključivljnju akcionog programa u oblast obrazovanja Resolution of the Council and of the Ministers of Education, meeting within the Council, of 9 February 1976 comprising an action programme in the field of education	Delimično usklađen
41983X0924	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 19. septembra 1983. godine, o merama za uvođenje novih informacionih tehnologija u obrazovanje Resolution of the Council and the Ministers for Education, meeting within the Council, of 19 September 1983 on measures relating to the introduction of new information technology in education	Potpuno usklađen
41985X0507	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 03. juna 1985. godine, koja sadrži akcioni program koji se odnosi na jednake mogućnosti za dečake i devojčice u obrazovanju Resolution of the Council and of the Ministers for Education, meeting within the Council, of 3 June 1985 containing an action programme on equal opportunities for girls and boys in education	Potpuno usklađen
41986X0723(06)	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 09. juna 1986. godine, o vaspitanju za zaštitu potrošača u osnovnim i srednjim školama Resolution of the Council and the Ministers for Education, meeting within the Council, of	Potpuno usklađen

	9 June 1986, on consumer education in primary and secondary schools	
41988X0706(01)	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 24. maja 1988. godine, o evropskoj dimenziji obrazovanja Resolution of the Council and the Ministers of Education meeting within the Council on the European dimension in education of 24 May 1988	Potpuno usklađen
41988X0706(02)	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 24. maja 1988. godine, o ekološkom vaspitanju Resolution of the Council and the Ministers of Education meeting within the Council on Environmental education of 24 May 1988	Potpuno usklađen
41989X0105	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 23. novembra 1988 godine, o zdravstvenom vaspitanju u školama Resolution of the Council and of the Ministers of Education meeting within the Council of 23 November 1988 concerning health education in schools	Potpuno usklađen
41989X0621	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 22. maja 1989. godine, o obezbeđivanju školovanja za decu putujućih radnika Resolution of the Council and the Ministers of Education meeting within the Council of 22 May 1989 on school provision for children of occupational travellers	Delimično usklađen
41989X0621(01)	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 22. maja 1989. godine, o obezbeđivanju školovanja za romsku decu i decu putnike Resolution of the Council and the Ministers of Education meeting within the Council of 22 May 1989 on school provision for gypsy and traveller children	Potpuno usklađen
41990X0206	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 14. decembra 1989. godine, o merama za borbu protiv neuspaha u školi Resolution of the Council and the ministers of Education meeting within the Council of 14 December 1989 on measures to combat failure at school	Potpuno usklađen
41990X0703(01)	Rezolucija Saveta i ministara prosvete, u okviru sastanka Saveta od 31. maja 1990. godine, koji se odnosi na integraciju dece i omladine sa smetnjama u redovan sistem obrazovanja Resolution of the Council and the Ministers for Education meeting within the Council of 31 May 1990 concerning integration of children and young people with disabilities into ordinary systems of education	Potpuno usklađen
41995X1123	Rezolucija Saveta i predstavnika vlada država članica, u okviru sastanka Saveta od 23. oktobra 1995. godine o odgovoru obrazovnih sistema na probleme rasizma i ksenofobije Resolution of the Council and the representatives of Member States' Governments meeting within the Council of 23 October 1995 on the response of educational systems to the problems of racism and xenophobia	Potpuno usklađen
41998X0103	Deklaracija Saveta i predstavnika vlada država članica, u okviru sastanka Saveta od 16. decembra 1997. godine o poštovanju različitosti i borbi protiv rasizma i ksenofobije Declaration by the Council and the representatives of the Governments of the Member States, meeting within	Potpuno usklađen

	the Council of 16 December 1997 on respecting diversity and combating racism and xenophobia	
42005X1124(02)	Zaključci Saveta i predstavnika vlada država članica, u okviru sastanka Saveta, o ulozi razvijanja veština i kompetencija u postizanju Lisabonskih ciljeva Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on the role of the development of skills and competences in taking forward the Lisbon goals	Potpuno usklađen
42008X0607(02)	Zaključci Saveta i predstavnika vlada država članica, u okviru sastanka Saveta od 22. maja 2008. godine o unapređivanju kreativnosti i inovacija kroz obrazovanje i osposobljavanje Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 22 May 2008 on promoting creativity and innovation through education and training	Potpuno usklađen

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

Ugovor o funkcionisanju EU, Naslov XII Obrazovanje, stručno osposobljavanje, omladina i sport – potpuno usklađen u delu koji se odnosi na sistem obrazovanja i vaspitanja.

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

Propis je delimično usklađen sa 32001X0720(01), 41976X0219 i 41989X0621, jer se Nacrtom zakona o izmenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju ne uređuje celokupna materija sadržana u odnosnim dokumentima.

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Nije utvrđen.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Usklađenost sa direktivom i preporukama Evropske komisije je potpuno postignuta u Zakonu o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja koji je bazičan zakon. U Zakonu o izmenama i dopunama zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju nije izvršen prenos odredbi kojima se vrši usklađivanje.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Neki izvori su prevedeni.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Ne.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

Ne.